

İkinci cephe meselesi Amerikada nasıl düşünülüyor

Yaz harbi başlamak üzere iken düşünceyi kaplayan bellibaşlı mesele Avrupada, Almanya'yı Rusya dışında uğraştıracak ikinci bir cephe kurulup kurulmayacağıdır. Eğer İngiltere ve Amerika Avrupa karasına, bu yaz Alman ordusunu ikiye bölecek yeterlikte bir kuvvet çıkarabilseler, hiç şüphe yok ki Rusyanın yükü bir dereceye kadar azalır, Almanyanın kaygısı o ölçüde çoğalır. Bunun içindir ki Rusya ile İngiltereyi, İngiltere ile Amerikayı son zamanlarda bu mesele çok yormaktadır. Salzburg buluşmasında Hitlerle Mussolini herhalde bu ihtimali de gözden geçirmişlerdir.

Rusya böyle bir cepheyi istiyor, hem ayak direyerek istiyor. Amerika ile İngiltere de bu düşüncenin aleyhinde değillerdir. Ancak, böyle bir yeni cephe dâvasında iki tarafın düşünceleri birbirine benzemiyor. Bunu, Amerikadan gelen bir telgraf haberi anlıyoruz.

Bu telgrafa göre eğer Almanlar Rus cephesini yararlarsa İngiliz - Amerika saldırımı hemen başlayacak, yok şayet Sovyetler dayanırlar ve bugünkü cepheye tutunurlarsa şimdilik hiç bir hareket yapılmıyacaktır.

Bu Anglo - Sakson düşünce tarzı, Sovyetlerin isteğine baştan başa aykırıdır.

Sovyetler, Almanyanın, olanca ağırlıklarla Rusyaya yüklenmesine engel olmak için yeni cephenin önceden açılmasını istiyorlar. Rusya yenildikten sonra, İngilterede hazırlanan kuvvetlerin bir işe yaramıyacağını ileri sürüyorlar. Daha doğrusu Sovyetler, dayanmak ve yenilmemek için müttefiklerinden yardım istiyorlar.

Amerikadaki düşünce ise bütün başkadır. Anlaşıyor ki İngiltere ve Amerikanın gayesi Sovyetlere yardım etmek değil, sadece Almanyanın yıprandığını görmektir. Bu uğraştırma ve yıpratma vazifesini Sovyetler başarıca işe karışmayı gereksiz buluyorlar. Sovyetler yıkılırsa, o zaman, kendilerine dönecek tehlikeyi önlemek için hemen harekete geçeceklerdir. Bu demektir ki Amerika ile İngilterenin hedefleri Sovyetlere yardım etmek değil, sırası gelince Almanya'ya karşı harekete geçmektir. Çünkü Sovyet orduları yıkıldıktan sonra başlanacak hareket Rusyayı kurtarmaz. Sovyetler dayandıkcâ, İngiltere ile Amerikanın kuvvetlerini tehlikeye sürmeleri Sovyetlerin çok işine yarar, fakat Anglo - Saksonlar için yersiz ve boşuna bir fedakârlık olur. Sovyet cephesi yarıldıktan, Alman orduları Rusya içerlerine dalarak biraz daha uzaklaşıp hırpalandıktan sonra ise yeni bir cepheye Almanya ile çarpışmak hem daha kolay, hem de Anglo - Sakson çıkarı bakımından zorağı hale gelir.

Bu meselede Sovyet düşüncüsü ile Anglo - Sakson görüşü arasındaki ayrılığın göze çarpması mümkün değildi. Sovyetler, kendi dâvalarını harbin temeli sayıyorlar ve Rusya yenilirse, İngiltere ile Amerikanın harbi kaybedeceğine inanıyorlar. Bundan dolayı kendilerine yardım edilmek için şimdiden harekete geçmesini istiyorlar. Amerika ise Rus harbini sadece bir fırsat bil-

Birmanyada Japon ileri hareketi

Müttefik kuvvetlerin burada mukavemeti güçleşti

Saygon 3 (A.A.) — Japonlar Mandalayı aldıkları ve bütün askeri tesisatı tahribettilerini bildiriyorlar. Birmanyanın bu eski merkezini kayıyıp İngiliz kaynaklarından teyid edilmiş olmamakla beraber, bu kaynaklar da Mandalay henüz Japonların eline geçmemişse bile, düşmesinin gecikmeyeceğini teslim ediyorlar.

Aynı kaynaklara göre, Britanya kıtaları İravadının şimalindeki mevzilerinden çekilmişlerdir. Mandalay nehrin cenup kıyısında. Nehir burada Mingyau istikametinde batıya doğru dik dirsek çekmektedir.

Mandalayın 80 kilometre batısındaki Moniya çevresinde savaşlar olduğunun bildirilmesi, Japon tehdidi önünde Britanyalıların tarafından yapılan çekilme hareketlerinin genişliği göstermektedir. Mandalayın doğusunda bulunan müttefik kuvvetlerin miktarı hakkında hiçbir malûmat yoktur ve bunların batıya doğru çekildikleri, yahut geri çekilmelerine Japon ilerlemesindeki hız yüzünden imkân kalmadığı belli değildir.

Cunking 3 (A.A.) — Çin tebliği göyl demektir.

Mandalay civarında çarpışmalar devam ediyor. Bu şehir cuma sabahı boşaltılmış. Çin kuvvetleri halen Tung'yu ellerinde tutmaktadırlar. Lashio cephesinde değişiklik yoktur.

Cunking 3 (A.A.) — Amerikalı gönüllüler gurubu Lashio şehrini bombalamışlardır.

Tokyo 3 (A.A.) — İmparatorluk ümmi kararğahının sözcüsü, gazetecilerle yaptığı bir görüşmede demştir ki: Mandalayın düşmesi Birmanya yolu artık tamamen kesilmiş ve Cunking, kelimenin tam mânasile tecrit edilmiştir. Bu şartlar altında Japonların Cunking üzerindeki kontrolü fazlalaşmaktan hâli kalmıyacaktır.

Japonların Hint Okyanusunda hakimiyet kurması ve Hindistana doğru ilerlemek için hazırlıkları bitirilmiş bulunması, Hint istiklâl hareketini kamçulamıştır.

Birmanyadaki harekâta, Japon kuvvetleri, karşılarda Cunking kıtaları ile İngiliz kıtaları bulmuşlar, her iki askerin çarpışma kudretini mukayese edebilmişler ve bu mukayese neticesinde İngiliz kuvvetlerinin mânevîyat zayıflığı katısında şaşırılmışlardır.

Cunking, şimdye kadar tamamille İngiltereye tabi bir halde bulunmağa hazır. Fakat şimdi Japon müttefik kuvvetleri karşısında herhalde Cunking'de umumi vaziyet yeniden bir tektike tabi tutulacaktır. Yeni vaziyet, Hintlilere de azımlı bir tarzda harekete geçmek için mükemmel bir fırsat vermektedir.

Petrol kuyularının tahribi

Kalküta 3 (A.A.) — Birmanyada: Yeunangung petrol havzasında tahrip siyaseti, şiddetli ve tesirli bir tarz.

[Devamı sahife 2, sütun 6 da]

ye girmek istemiyor, Sovyet ordularını Almanya ile başbaşa bırakmayı ve Almanya ile sonradan karşılaşmayı kendi hesabına daha uygun buluyor.

İki taraf da haklıdır. Rusya, herşeyden önce kendini kurtarmaya çalışıyor. Sonu ne olursa olsun, İngiltere ile Amerikanın hemen Almanya'ya saldırmalarında ağır yükü hafifletecek bir yardım bulmak istiyor. Amerika ve İngiltere ise, kendi dâvaları uğruna ve kendileriyle birlikte ateşe atılmamış olan, taarruza uğradığı için nasıl olsa ve tek başına da kendini müdafaa zorunda bulunan Rusyanın yükünü azaltmak gayretile sırası gelmeden boşuna tehlikeye girişmeyi lüzumsuz görüyorlar, Rusya yıkıldıktan sonra Almanya ile uğraşmayı daha faydalı buluyorlar.

Yeni sanayi kanun lâyihasının esasları

Meclis muvakkat encümeni lâyiha'nın tetkikini bitirmek üzeredir

Ankara 3 (Akşam) — Yeni sanayi kanun lâyihasını tetkik etmekte olan muvakkat encümen bu husustaki meaisini bitirmek üzeredir. Bu lâyiha bütün sanat erbabını alâkalandırdığı cihetle esaslarını tafsilâtiyle bildiriyoruz. Yeni projede nazarı dikkate alınan esaslar şunlardır:

- 1 — Tesis maliyetinin asgari hadde indirilmesi.
- 2 — Memleket bünyesinin bütününü için lüzumlu sinai müesseselerin tesisinin kolaylaştırılması.
- 3 — Sinai müesseselerin muhtelif muntakalarda tevziline iktisadi şartlarla beraber memleket müdafaa zaruretlerinin nazarı itibara alınması.
- 4 — Sinai mamulât flatlerinin asgari hadde indirilmesi ve en yüksek kalitenin temini için iktisadi ve teknik işletmelerin rasyonalize edilmesi.
- 5 — Sanayimizin tevsiis ve inkişafı için lüzumlu bilgiliciler ve mütehasşsaların en kısa bir zamanda ve en iyi bir şekilde yetiştirilmesi.
- 6 — Müstehtlikler ihtiyaçlarının en iyi ve en emniyetli verici bir şekilde imal edilecek pazara çıkarılmış olmalarının temini için sinai imalatın standardize edilmesi ve işaretlendirilmesi.
- 7 — Sanayimizin vazife ve mesuliyetlerinin tanzim ve kontrolü için teşkilâtlandırılması.

Bu lâyiha'nın birinci maddesi sinai müesseseleri tarif etmekte, el ve ey

sanatlarla taş ve kum ocakları bu kanun hükümleri haricinde tutulmaktadır. Bu kanunun şümûlüne girecek müesseseler: 1 — İmalât için muktazi tesisatla mütenasip olmak şartıyla en az on beygir kuvvetinde muharrik kuvvet makineleri bulunmak ve yahut 2 — İmalâtta bilfiil çalıştırılan gündelik işçi yekünü senede en az 1500 olmak ve imalat için muktazi tesisatta muharrik kuvvet kullanmak veya 3 — İmalâtta bilfiil çalıştırılan gündelik işçi yekünü senede en az 3 bin olmak.

İstihsal neveleri itibarıyla muayyen mevsimlerde çalışmaları zaruri bulunan sinai müesseselerin 2 ve 3 üncü kısımlarında yazılı hadleri bulup bulmadıkları İktisat Vekâletince tespit edilecek faaliyet günlerine göre tayin olunur. Bu kanunun şümûlüne girecek müesseselere İktisat Vekâletince bir sanayi cüzdanı verilecektir.

Sanayi cüzdanını alanlar fabrikalarını altı ay zarfında inşaya başlayacakları gibi 3 sene zarfında bitirmeğe mecburdurlar.

Sinai müesseseler devir ve nakli, tesisat, imalat evinin değişmesi, ünvan değişmesi, muvakkat veya daimi kapanma hallerinde bu hallerin vukuundan itibaren, en geç bir ay içinde İktisat Vekâletine haber vereceklerdir.

(Devamı sahife 2, sütun 6 da)

Avustralya etrafında hazırlık

Japonlar Yeni Gine'de ihraç malzemesi ve kuvvet topluyorlar

Saygon 3 (A.A.) — Japonlar, üç aydır, Yeni Ginenin şimal sahiline ve çevresindeki adalara, ihraç malzemesi ve ileride yapılacak hareketler için ihtiyat kuvvetleri getirmektedirler.

Hawai adalarının cunbuna karşı hareket

Vaşington 3 (A.A.) — Salâhiyetli müşahitler, Avustralyaya doğru Müttefik malzeme ve iaşe yollarının geçtiği Hawai adaları cenup doğusundaki adalarda pek yakında geniş ölçüde kara ve deniz hareketlerinin görüleceğini tahmin etmekte, bu münakale yollarına karşı bir Japon taarruzunun gecikmeyeceğini izah ile bunu takibedecek hareketin, hiç şüphesiz, harbin en önemli hareketi olacağını belirtmektedirler.

Japon imparatorile B. Hitler arasında telgraflaşma

Berlin 3 (A.A.) — Japon İmparatoru ile Hitler arasında, Alman Milli bayramı münasebetile, telgraflar çekilmiştir. Telgraflarda, yeni bir dünya nizamı kurmak yolundaki çalışmaları iki tarafı gittikçe artan bir iş birliğine sevkettiği belirtilmiştir.

İtalyanların batırdığı gemi ve tayyareler

Roma 3 (A.A.) — O. F. I. : 700 numaralı umumi kararğâh tebliğinin neşri münasebetile, İtalyan gazeteleri, harbin başındanberi İtalya tarafında düşmana verdirilen kayıpların bilâncosunu yapmaktadırlar.

3076 uçak kati ve 797 uçak muhtemel olarak düşürülmüştür. 53 harb gemisi batırılmış, 193 ü hasara uğratılmış ve 87 ai torpilleştirilmiştir. 66 denizaltı keza batırılmış, 10 tanesi hasara uğratılmıştır. 237 düşman ticaret gemisi batırılmış, 173 ü hasara uğratılmıştır. Batırılan gemiler içinde 26 petrol gemisi de bulunmaktadır.

BU SABAHKI TELGRAFLAR

Fena havalar taarruzu geciktiriyor

Almanlar, sokak savaş kitaları teşkil etmişler

Londra 4 (A.A.) — Stokholm'dan bildirildiğine göre doğu cephesinde havaların taarruza başlamak için müsait olmadığını iddia eylemekte ve taarruzun 1943 senesinde başlamak ihtimalinden kapalı sözler ile bahsetmektedir.

Bern 4 (A.A.) — Alman ordusuna sokak savaşları müfrezeleri namıyla, yeni kitalar ilthak ediyorlar. Bunlar batı şehirleri kıyı çevrelerinde, iş görebileceklerdir.

Sir Cripps'in beyanatı

Düşmanı vurmak saati geldi, sulhü müstereken yapacağız

Londra 4 (A.A.) — Sir Stafford Cripps, düşmanı vurmak saatının geldiğini söylemiş ve demştir ki:

Müttefikler, fütuhât için değil, hürriyet için çarpşıyorlar. Sulh saatinde, bütün milletler söz sahibi olacaklardır. Nazilere, karşı harbeden bütün milletler, müstereken tespit edebilecekleri şartlar dairinde sulhü yapacaklardır. Bu ümit, şimdi meşgul memleketlerde de doğmakta bulunmaktadır harbin neticesi üzerinde büyük tesiri olacaktır.

Birmanya'da Japon taarruzu

Londra 4 (A.A.) — B. B. C.: Japonlar Lashio'nun 100 kilometre şimalinde Çin mevzilerine şiddetle taarruz ediyorlar. Cunking'den gelen mesajlara göre, Çinliler anudane bir mukavemet göstermişlerdir. Japonların Çin hududundan 50 kilometre uzakta Koktay'a vardıkları zannediliyor.

Çinliler, öncü Japon müfrezeleri girmeden evvel Mandalay'ı tahliye eylemişlerdir. Şimdi İravadı'nın iki tarafında şiddetli bir mukavemet göstermekte ve Taung'yi hâlâ ellerinde tutmaktadırlar. Bazı tahminlere göre, Japonlar, Birmanyadan Çin topraklarını doğru taarruzlarına devam edeceklerdir.

Helsinki 3 (A.A.) — Yalnız bugün açığa vurulduğuna göre, geçen hafta 4 bin kadar Rus, Finlerin 2 nisan'da, ıggal ettiği Tytaer takım adalarını, geri almağa teşebbüs etmiştir. Kronstad'dan kalkan Ruslar, bu adalar istikametinde oldukça ilerlemişler, faka yolda buzlardaki bir çatlak yüzünden durmak zorunda kalmışlardır.

Fin uçakları, bu Rus kıtasını şiddetli bir bombardımana tutmuş ve buz üzerinde konaklamağa çalışan Rusların büyük bir kısmını imha etmiştir. Rusların yalnız küçük bir kısmı, doğ istikametinde geri kaçabilmiştir.

Vaşington 3 (A.A.) — İran ve Irak, ödünç ve kiralama kanunundan istifade hakkına, silâhların mühimmat ve diğer malzemenin memleket dışına çıkarılmıyacağı teminatını vermek suretille sahip olacaktırlar.

Roosevelt, İran'la Irak'ı müdafaa etmenin, Birleşik Amerikanın müdafaaı bakımından hayati önemi bulunduğunu söylemiştir.

Libya'da durum

Kahire 3 (A.A.) — İngiliz Orta Şark umumi kararğahının dün akşamki tebliği: Cündüz keşif kollarımız, düşman keşif kolları ile bazı çarpışmalar yapmışlardır.

Uç Alman zırhlısı yaralandı

İngiliz amirallığile Hava Nezareti müşterek bir tebliğ neşrettirler

Londra 3 (A.A.) — Alman Gneisenau ile Sarnhorst zırhlılarının yaralı bulunduklarına dair buraya katli haberler gelmiştir. Amirallik ve Hava Nezareti neşrettikleri müşterek bir tebliğde Gneisenau zırhlısının ön güvertesinin boyunca ciddi hasara uğradığı ve büyük tamirata muhtaç olduğu beyan edilmiştir.

Sarnhorst, Kiel tersanesinde bulunmakta ve epeyce hasara uğramış bulunmaktadır. Prens Öjen kruvazörü Brestten salimen Almanya'ya varmış, fakat Norveç sahillerine giderken, bir İngiliz tahlebahiri tarafından torpillenerek yarananmıştır. Kruvazörün arka tarafı, epeyce tamirat istemektedir.

Gl. Giraud ile mülakat

Alman sefiri, firari general ile görüştü

Vichy 4 (A.A.) — Alman sefiri Abets, dün gece general Giraud'nun bulunduğu şehre giderek general ile görüşmüştür. Sefir, de Gaulle'la iltihak etmiyeceğine dair generalden söz istemiştir. Giraud söz vermemiştir. Mülakat gece olmuş ve 22 dakika sürmüştür.

Şimalî Fransaya hava hücumları

Bir haftada 67 Alman, 79 İngiliz tayyaresi düşürüldü

Londra 4 (A.A.) — B. B. C.: İngiliz tayyareleri havanın bozukluğundan dolayı 24 saat süren durgunlukta sonra dün Şimalî Fransada Calais ve Dunkerque limanlarına ve Abbeville'de bir hava meydanına hücum etmişlerdir. 4 düşman tayyaresi düşürülmüş, bir tanesi de hasara uğratılmıştır.

Bu hafta zarfında 50 Alman bombardıman ve 17 Alman avcı tayyaresi düşürülmüştür. İngilizler bu hafta 79 tayyare kaybetmişlerdir.

— Bu yeni kitabevi de ticaret maksadile mi açıldı acaba?...
— Zannetmem, öyle olsa ipek çorap satılırdı.

Dün Geceki ve Bu Sabahki Haberler

Harb tebliğleri

İngiliz tebliği

Kahire 3 (A.A.) — Orta Şark tebliği: Gündüz, İleri mevzilerinin doğusunda devriye gezen küçük düşman müfrezeleri hafif kurvetlerimiz tarafından geri çekilmek zorunda bırakılmışlardır.

Alman tebliği

Berlin 3 (A.A.) — Alman orduları başkomutanlığı tebliği: Doğu cephesinde muvaffakiyetli Alman taarruzları yapılmıştır. Düşmanın birçok mevzi taarruzu püskürtülmüştür. Murmansk cephesinde düşmanın kuvvetli teşkilatı vasıtasıyla yapmağa teşebbüs ettiği hücumlar akim kalmıştır.

Dün yapılan hava savaşlarında düşmanın 33 tayyaresi düşürülmüş, Alman tayyareleri hiçbir kayba uğramamıştır.

Şimal Afrikada her iki taraf, büyük bir keşif ve topçu faaliyeti sarfetmiştir. Marmarıkada, düşman, ordugâhlara, malmaze depolarına ve kamyon topluluklarına yapılan hücumları esasında, malmaze bakımından ciddi kayıplara uğramıştır. Malta adasındaki İngiliz hava alanlarına yapılan hücumlar gece gündüz muvaffakiyetle devam etmiştir.

İngilterenin şark sahili yanında Alman hafif savaş tayyareleri, bir kafilaye dahil, topyekün 35.000 tonluk iki düşman gemisi batırmıştır. Aynı kafiliden bir başka ticaret gemisi bombalarla hasara uğratılmıştır. Shetlands adalarının deniz bölgesinde bir keşif tayyaresi 4.800 tonluk bir petrol gemisi batırmıştır.

21 nisanın 30 nisanı kadar İngiliz hava kuvvetleri 209 tayyare kaybetmişlerdir. Bunun 63 tanesi Akdenizde ve şimali Afrikada kaybedilmiştir. Aynı müddet zarfında, İngiltereye karşı olan taarruzlarda, 45 Alman tayyaresi kaybolmuştur.

Şimali Almanya sahili üzerinde 2/3 mayıs gecesi uçağa teşebbüs eden İngiliz savaş tayyareleri, yarı yolda dönmeğe mecbur edilmişlerdir. Dünkü gün, yarsubay Koeppen, havada kazandığı muvaffakiyetlerin sayısını 80 den 84, yarsubay Graf 70 den 76 ya ve gedikli Steinbatz, 44 den 49 a çıkarmışlardır.

Vichy'de bir Japon heyeti

Heyet amiral Darlan ve Laval ile görüşüyor

Vichy 3 (A.A.) — Fransa askerî kuvvetleri başkomutanı Amiral Darlan, Berlin ve Romadaki üçlü pakt muhtelit komiteleri Japon heyetleri başkanları Amiral Nomura ile Amiral Abeyi resmen kabul etmiştir. Amiral Darlan ile M. Pierre Laval yemekte hazır bulunmuşlardır.

Amiral Nomura, bugün öğleden sonra Başvekil M. Laval tarafından kabul edilecektir. Başvekil her iki Amiraline şerefine bir akşam yemeği verecektir.

Laval, Amerika ile münasebeti kesmek istemiyor

Berne 3 (A.A.) — Petit Parisien gazetesinin neşrettiği bir habere göre, Birleşik Amerikan Vichy Büyük Elçisi Amiral Leahy'nin veda ziyaretinde Laval, şunları söylemiştir: «Fransa, Birleşik Amerika ile münasebetleri kesmek inisiyativini almıyacaktır. Ben şahsen, daima Avrupa ile Birleşik Amerika arasında bir beraberliği taraftarım. Bu, esasen Birleşik Amerikanın da menfaati içindir.»

Amiral Leahy'nin Birleşik Amerikanın Fransa ile münasebetleri kesmek arzusunda olmadığı yolunda cevap verdiği söylenmektedir. Amiralin, hükümetle görüşmeler yapmak üzere Birleşik Amerika'ya gittiği, 30 nisanı hususi trenle Lizbona vardığı ve ölen eşinin cenazesi Birleşik Amerika'ya götürmekte olduğu malumdur.

İsveç'in nüfusu

Stokholm 3 (A.A.) — Neticeleri dün bildirilen son sayıma göre, 1 sonkânun 1942 de İsveçin nüfusu, 6.406.474 e çıkmıştır. 1941 sonkânundanberi nüfusu 35.042 kişi fazlalıkmıştır. Bir yılda fazlalıma nispeti binde beştir.

Danimarka Başvekili öldü

Berlin 3 (A.A.) — Kopenhag'dan resmi Alman haberler ajansına gelen bir telgrafo göre, Danimarka Başvekil Staubing bugünkü pazar günü vefat etmiştir. 1873 de doğan müteveffa 1929 danberi Danimarka Başvekil bulunuyordu.

İzlanda üzerinde hava muharebesi

Bir Norveç tayyaresi bir Alman tayyaresiyle çarpıştı

Reykjavik 3 (A.A.) — (Reuter): Birleşik Amerika ordusu makamları, İzlanda üzerinde cereyan eden ilk hava savaşını bugün haber veriyorlar. Mürettebatı Norveçli olan bir tayyare, geniş hareket sahali bir Alman bomba tayyaresine taarruz etmiştir. Alman tayyaresi kaçmağa vakit bulamamıştır.

Bir Norveç tayyaresi, deniz üzerinde bir Alman bomba tayyaresi görmüş, ateş açmış ve ikinci savlada hedefi tutturmuştur. Alman bomba tayyaresi, korunmak üzere bir sis tabakası içine dalmış, deniz seviyesinden takriben 30 metre yüksekten bir Norveç tayyaresine ateş açmıştır. Savaş, sis ortasında neticelenmiş, Alman tayyaresi, hasara uğradığı sanılmakta beraber, sis sayesinde kaçmağa muvaffak olmuştur. Norveç tayyaresi hiçbir hasara uğramamıştır. Mürettebatı sağ ve salamdır.

Danimarka'ya hava akını

Stokholm 3 (A.A.) — Kopenhag'dan bildirildiğine göre, bu gece, Danimarka arazisi üzerinde İngiliz tayyareleri uçuştur. Kopenhag'da hava tehlikesi işareti verilmiştir. Uçağsavar topları faaliyette geçmişse de bombardıman olmamıştır. Akşam Danimarka ile İsveç arasında telefon muhaberepleri kesilmiştir.

Portekiz açıklarında bir çarpışma

Lizbon 3 (A.A.) — Portekiz sahillerinden 45 mil açıktaki bir İngiliz karakol gemisi ile bir Alman bomba uçağı arasında bir çarpışma olmuştur. İki vapur muhtemel kazazedeleri aramak üzere denize açılmış ise de bu ana kadar denizde kimseyi bulamamıştır.

Amerikan harb gemileri

4 muhrip, on beşer dakika ara ile denize indirildi

Birleşik Amerika doğu kıyısında bir limandan 3 (A.A.) — Bugün 15 er dakika ara ile 4 Amerika muhribi denize indirilmiştir. Tören, Birleşik Amerikanın gittikçe artan deniz kudretinin heyecanlı bir gösterisini teşkil etmiştir.

Londra 3 (A.A.) — Avrupa saharındaki Amerikan deniz kuvvetleri komutanı amiral Stark Londranın hava istasyonlarından birinde kendisini karşılayan gazetecilerden birine şu demecde bulunmuştur:

«Geçen Umumi Harbe Avrupa'ya bir deniz subayı olarak gelmiş ve harbin sonuna kadar kalmışım. Şimdi yine Avrupaya gelmiş bulunuyorum ve son zafer kazanılmaya kadar burada kalacağım. Bunun içindir ki bu vazifenin uhde me verilmesinden bahtiyarlık duyuyorum. Vazifeme pek yakında başlayacağım.»

B. Roosevelt yakında Londraya gidecektir

Stokholm 3 (A.A.) — Afton Tidningen gazetesine Londradan bildiriliyor: Londrada dolaşan bazı yazarlara göre, Reis Roosevelt yakında Londraya gitmek niyetindedir.

Amerikada tevkif edilen yabancılar

Vashington 3 (A.A.) — 7 ilkkânundanberi, Birleşik Amerika, 8332 yabancı tevkif edilmiştir. Bunların arasında Japonlar, Almanlar ve İtalyanlar vardır. Mevkuflardan 5784 ki muhakeme edilecektir.

Vashington 3 (A.A.) — Resmen bildirildiğine göre, vaziyetleri incelenen 2548 yabancının 1302 sinin bütün harb müddetince göz altına alınmalar emredilmiştir. Bu yabancılar arasında 663 Japon, 506 Alman ve 113 İtalyan vardır.

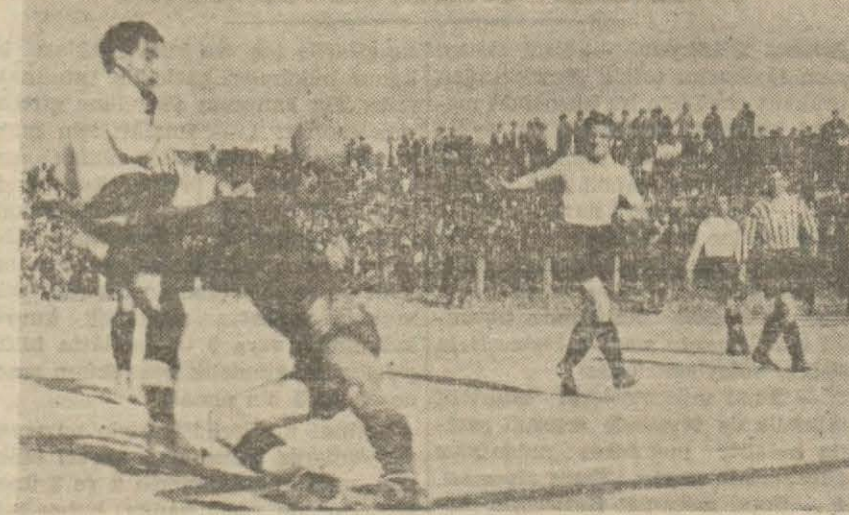
Japonya'da devlet bonusu

Tokyo 3 (A.A.) — Japon hükümeti 17 yılda itfa edilmek üzere 450 milyon yenlik devlet bonoları çıkarmıştır.

AKŞAM SÜRÖR

Rapid, Beşiktaşla 2-2 berabere kaldı

Dünkü karşılaşma çok sıkı ve heyecanlı geçti. Rumenler güzel bir oyun çıkardılar

Beşiktaş kaptanı Hakkı'nın Rumen kalecisiyle mücadelesi

Romanya şampiyonu Rapid takımı dün ikinci maçını İstanbul şampiyonu Beşiktaşla Şeref stadında yapmış ve Fenerbahçe'ye karşı çıkardığı birinci maça kabili kıyas olmayacak derecede güzel ve deplasmanlı bir oyundan sonra 2-2 berabere kalmıştır.

Rumen futbolcularını birinci maça yorgun ve mütereddit bulmuş ve asıl kuvvetlerini Beşiktaş maçında göstermek için ilave etmiştir. Netekim bu tahminlerimizin dünkü karşılaşmada tahakkuk etmiş, bilhassa Avrupa muhtelitine sağağık olarak seçilen Şipoşun oyunu büyük bir takdir toplamıştır. Beşiktaş müdafileri bu acar ve teknik kabiliyeti yüksek oyuncuyu marke edebilmek için bütün maç imdadınca uğramak mecburiyetinde kalmışlardır. İki iç oyuncuyu geri oynatarak tatbik ettikleri (W) sistemi ve havadan aktarıldıkları topa hakimiyetleri de nazari diktati celbediyordu. Müdafaaası da sıkışık anlarda top kesimleri ile kalelerini tehlikeden uzaklaştırmakta bütün enerjilerini sarfetmekten geri kalmıyordu.

Beşiktaşlılar birinci devrede çok canlı, atılın ve hâkim çalışmalara rağmen ikinci devreyi yorgun oynadılar. Bu devrede Rumenler hâkimiyet kurmakta güçlük çekmediler. MAÇIN TAFSİLÂTI Fenerbahçenin mağlubiyetinden sonra Beşiktaşın aynı takım karşısında alacağı netice büyük bir merak uyandırdığından Şeref stadı dün de sekiz bin kişi tahmin edilen bir seyirci kalabalığı toplamıştı. Saat 17.30 da kırmızı beyaz çizgili forma, siyah pantolon giymiş Rumenler sahaya çıkarak halkı selâmladılar. Bunları Beşiktaş takibetti. Kısa süren bir merasimden sonra takımlar dizildiler. Rapid Fenerbahçe maçındaki kadrosunu muhafaza ediyordu. Beşiktaş: Mehmet Ali - Fevzi, İbrahim - Hüseyin, Ömer, Çi - Sabri, Sükrü, Hakkı, Şeref, Eşref, Hakem Şazi Teczanlı. Oyuna Beşiktaşın seri bir hücumla başladı. Hakkıdan Sabriye ve ondan Sükrüye geçen topu Rumen müdafileri güçlükle önleyebildiler. İlk anlarda Beşiktaşlılar kendilerinden emin bir vaziyette oynuyor ve üstüste yaptıkları ataklarda Rumen kalecinin sıkıştıyordu. Bu sırada Hakkının sıkı bir şutünü Rumen kaleci maharetle kurtardı.

BEŞİKTAŞIN BİRİNCİ GOLÜ 12 nci dakikada soldan Eşrefin sürüklediği top kale önünü karıştırdı. Şeref'in geriden yetişerek konduğunu sıkı şut Rumen kalecisinin plonjonuna rağmen ağırla takıldı. Bu sayı Rapidlileri daha fazla çalışmaya sevketti. Bilhassa sağdan meşhur oyuncularını vasıtasıyla inkişaf eden atakları sık sık Beşiktaş kalecinin tehdit ediyordu. Beşiktaş müdafilerinin zaman, zaman nenerlik müdahaleleri ile önlenen bu atakları nihayet devrenin sonlarına doğru semeresini verdi. RAPİDİN BİRİNCİ GOLÜ Soldan yapılan yeni bir Rumen hücumunda Hüseyinin ufak bir tereddüdü geriden yetişen solcuğa yarıdı. Müsait vaziyette yakaladığı topu Mehmet Ali'nin müdahalesine rağmen kaleye sokan bu oyuncu takımını berabereliğe ulaştırdı. Ve biraz sonra birinci devre takımların birer golü ile ve beraberlikle nihayet buldu.

İKİNCİ DEVRE İkinci devreye Rumenler çok süratli başladılar ve bu süratleri sayesinde de oyunda bir hâkimiyet kurdular. Bilhassa uzun paslarla ve daha ziyade havadan oynamaları Beşiktaş müdafaaası önünde seri halinde hücum yapmalarını kolaylaştırıyordu. Top iki kale arasında gidip gelirken bir tarafta hem gol yapmak ve hem de bir kazaya kurban gitmemek için dikkatle uğraşıyordu. Fakat dakikalar ilerledikçe Rapidlilerin hâkimiyeti daha fazla hissedilmeğe başladı.

RAPİDİN İKİNCİ GOLÜ 31 inci dakikada Rumenler soldan tehlikeli bir iş yaptı. Beşiktaş müdafilerini atlatan bu hücum santrforlarının sıkı bir vuruşu ile ikinci defa olarak Beşiktaş kalecisi girdi. Mağlubiyete doğru giden siyah beyazlılar bu golden sonra canlandırlarsa da muavinlerle muhacimleri arasında esaslı bir rabita temin edilemediği için yapıldıkları hücumlar müessir olamıyordu.

Oyunun sonlarına doğru Beşiktaşın tazyiki fazlaladı. Bütün hatları ile hücumla geçtiler. Bu şahlanma karşısında Rumen müdafaaası boca lamaya başladı.

Nihayet 40 ncı dakikada sağdan inkişaf eden yeni bir Beşiktaş hücumunda Sabrinin kaleye müvazeli olarak çektiği şut Rumen müdafisi elle kesmek mecburiyetinde kaldı. Verilen penaltıdan Sükrü bomba gibi bir şutle takımını beraberlik sayısını yaptı. Takımlar beraberlik vaziyette geline oyun tekrar süratlendi ise de çalışmalar neticeyi değiştirmedi ve müsabaka bu suretle 2-2 beraberlikle sona erdi.

Yüksek Mühendis mektebinde Deniz bayramı Yüksek Mühendis mektebi tarafından tertib edilen Deniz bayramı dün Galatasaray kulübünün Bebekteki lokali önünde yapılmıştır. Kalabalık ve mümtaz bir seyirci kütlesi tarafından alaka ile takib edilen mevsimin bu ilk deniz müsabakaları çok güzel olmuş ve günün ilk kurek yarışları Mühendis takımı ile Galatasaray kulübünün yeni kurekçileri arasında yapılmıştır. Bu yarışlarda iki çifte ve dört tek müsabakalarını kazanan Galatasarayın mavi takımı birinci olmuştur.

Mühendis mektebi talebeleri arasında kırmızı ve mavi iki takım halinde yapılan bayrak yarışında da mavi takım birinci gelmiş ve mavi takımın yeni kurekçilerden Ertuğrul, Adnan ve Nejat temayüz etmişlerdir.

İkinci küme terfi maçları İkinci küme kulüpleri arasında tertib edilen terfi maçlarına dün sabah Fenerbahçe stadında devam edilmektedir. Günün ilk karşılaşması Davudpaşa ile Hilâl arasında yapılmış ve Davudpaşalılar üstün bir oyundan sonra Hilâl 1-5 mağlup etmişlerdir.

İkinci maç Anadoluhisar ile Eyüp arasında oynanmış ve çok sıkı geçen bu karşılaşmayı Anadoluhisar 3 - 0 kazanmıştır. Maçlara gelecek hafta devam edilecektir.

Bisiklet yarışları

Seri bisiklet yarışlarının beşinci ve sonuncusu dün sabah Topkapı ile Silivri arasında ve 125 kilometrelik bir mesaf: dahilinde yapılmıştır. Güzel bir koşudan sonra Topkapı kulübünden Muzaffer 4 saat 47 dakikada birinci, aynı kulüpten Kadri ikinci, Hilâl kulübünden Alâeddin üçüncü olmuşlardır.

Sıra ile beş hafta devam eden bu yarışları hepsinde birinciden üçüncüye kadar derece alanlara madalyalar verilmiştir. Ankara 3 (Telefonla) — Bugünkü bisiklet yarışlarında Orhan Suda 100 kilometrelik mesafeyi 3 saat 20 dakikada olarak birinci gelmiştir.

Küçük Sanatlar kanunu

Yakında Mecliste müzakere edilecek kanun lâyihasında mühim esaslar var

Ankara 3 (Telefonla) — Yakında Mecliste müzakere edilecek mühim kanunlardan biri de küçük sanatlar kanun lâyihasıdır. Hükümetimiz, yürüten inkişafımızın Türk milletinin içtimai ve iktisadi hayat tarzını yeni bir nizam sokmak için her gün bir adım daha atmaktadır. Küçük sanatlar kanunu da iş bölümü ve iş beraberliğini temin edecek ana kanunlardan biridir. Hükümet esbabı muclbesinde bu kanun lâyihasını hazırlamakla takibettiği gayeleri şöyle izah etmektedir.

1 — Az sermaye ve fazla bilgi ile çalışan müstakil bir sanat zümresi yetiştirmek.

2 — Memleketimizin ananevi bir mahiyet ve hususiyet gösteren sanatlarını korumak ve inkişaf ettirmek.

3 — Umumi temevvüçlerden mümkün olduğu kadar az müteessir olan kuvvetli bir orta sanat tabakasını memleketin her tarafında yayılmı olarak yaşatmak ve inkişaf ettirmek.

4 — Kurulmakta olan büyük sanayinin tamamlayıcısı olan hünerli sanatkarları yetiştirmek.

5 — Sanayi sahasında çalışanların bilgi, istihsal ve çalışma kabiliyet ve imkânlarını arttırmak.

6 — Memleketimizin umumi bünyesine ve iktisadi vaziyetine uygun hilmaye ve yetiştirme tedbirleriyle küçük sanatlarda çalışan vatandaşların mali ve iktisadi vaziyetlerini yükseltmek.

7 — Küçük sanat müntesiplerini memleketin umumi iktisat ve sanayi prensip ve disiplinlerine uygun bir şekilde yetiştirmek.

Bu lâyiha göre bir ustanın tek başına veya ondan az çırak ve kalfa kullanarak çarşı ve pazarlarda veya hususî imalathanelerde veya iş icabettirdiği yerlerde el emeği ve ihtisasını kullanarak yaptığı sanata küçük sanat derler. Eylerde alle efradile yapılan sanatlar ile ev sanatı olup bunları hiçbir kayda tabi tutulmaz.

Bu kanun hükümleri dalrestinde tespit olunan ustalık şartlarını halz olup belediye müraacaatla tevsik ettiren her vatandaş kendi sanatında başlı başına ve usta sıfatıyla çalışabilir.

Belediyeler kendi hudutları dahilinde bulunan usta, kalfa ve çırakların sicillerini tutacaklardır. Bu sicillerin sureti belediyelere mahallin iş bulma bürosuna verilir, şahadename ve cüzdanların tesellinde belediyeler çıraklardan 10 kuruş, kalfa ve ustalardan yirmi beş kuruş harç alırlar.

Başka yere nakleden sanatkarlar gittikleri yerde kayıtlarını yenilemeğe mecburdurlar.

Herhangi bir sanata çırakkıba girebilmek için on bir yaşını bitirmiş olmak, buluş hastahkılardan salınmak lazımdır. Çıraklar ve çırak mektebi veya kurslarını yahut aşkân sanat mekteplerini ikmal edenler kalfalık imtihanına girebilirler. Kalfalıkta muvaffak olanlar belediyelerden kalfalık vesikası alırlar. Askere alınan çırak ve kalfalar askerliğinde aynı sanat subesinde çalıştıkları takdirde bu müddet çıraklık veya kalfalıkta geçmiş sayılabilir. Kalfalar nizamname ile tayin olunan müddetleri bitirdikleri zaman ustalık imtihanına girerler, ustalık cüzdanı alımyanlar başlı başına küçük sanat yapamazlar.

Yabancı bir memlekettin kalfa veya ustalık şahadnamesi gelen vatandaşlara İktisat Vekâletinin kabul edeceği bir müesseseden verilmiş olmak şartı ile mahalli belediyesinden kalfa veya usta cüzdanı verilebilir. Çıraklık veya kalfalık mukavelesi yazılı olmak şarttır. Bu mukavelelerde isimler, çırakın veya kalfanın öğreneneği sanat, çırak veya kalfanın başlangıcı ve müddeti, ücret, karşılıklı hususî ahkâm bulunacak mukaveleler belediyelere hazırlanacak birer nüsha olarak yapılacaktır.

Bundan sonraki maddelerde ustalar-çıraklara karşı vazifeleri, çırakların ustalara karşı vazifeleri, çırakların erbabına verilecek çıraklık, kalfalık veya ustalık cüzdanlarla mukaveleler ve sili defterleri İktisat Vekâleti tarafından tabattiriftikten sonra ihtiyaçları nispetinde parasız olarak belediyelere dağıtılır. Küçük sanatlar erbabına ait teşkilât mahallî küçük sanat birliklerinden, vilâyetler küçük sanatlar kongresinden ve umumi küçük sanatlar kongresinden tekelirübeler. Herbir sanat grubu veya subesi için kaza merkezlerinde birer küçük sanatlar birliği kurulur. İstanbul, Ankara birer kaza sayılır. Bütün küçük sanatlar erbabı bu birliklere girmek mecburiyetindedirler. Bu birliklerin birer idare heyeti bulunacaktır.

Her dört yılda bir umumi küçük sanatlar kongresi toplanır. İktisat Vekili kongrenin tabii reisidir. İktisat Vekâleti bizzat sergiler açar ve küçük sanat birlik ve kooperatifleri tarafından sergiler açılmasın için yardım yapar.

İktisat Vekâleti küçük sanat erbabının muhtaç oldukları model ve desenleri teknik bir büro vasıtasıyla temin eder ve bunların sanatlarının inkişafı için neşriyatta bulunur. Küçük sanat erbabının kredi ihtiyaçları Halk bankası vasıtasıyla temin edilir. Maliye ve İktisat Vekâletleri müştereken lüzum gördükleri takdirde sermayelerinin yüzde ellisindeki fazlası devlete ait olan diğer bankalarda küçük sanat erbabına kredi açabilir. Küçük sanat erbabının teşkil edecekleri kooperatiflerin mukavelelerini İktisat Vekâleti yapar. Bu kooperatiflerin ne suretle kontrol edilecekleri maddelerle tespit olunmuştur. Maarif Vekâletince bu gibilerin yetiştirilmesi için çırak okulu, kurs veya seyyar kurslar açılacaktır. Maarif Vekâletinin müsaadesiyle belediyeler, Ticaret Odaları tarafından sanat okulları açılabilir.

Çırak aleyhine irza karşı ölenen bir suçtan dolayı mahkûm olan ustalar bir yıldan aşağı olmamak üzere muvakkaten çırak istihdamından menedilir. Hileli mal yapanlar ve mayetine fena muamele edenler bu kanunun hükümlerine riayet etmeyenler hakkında da ayrıca ahkâm konmuştur. Bu kanunun neşriden altı ay zarfında çırak ve kalfa kullanan ustalar puluz bir beyanname ile kendi belediyelerine bildireceklerdir. Bu kanunun meriyeti tarihinde 15 yaşını bitirmiş olan çırak ve kalfalar nizamname gösterilecek şartlar dahilinde imtihana girerek kalfa ve usta olabılırlar. Sanat mektebi mezunu olan veya beş sene ustalık yapmış olanlar kalfa ve ustalık vasıflarını muhafaza edeceklerdir.

dan sergiler açılmasın için yardım yapar.

İktisat Vekâleti küçük sanat erbabının muhtaç oldukları model ve desenleri teknik bir büro vasıtasıyla temin eder ve bunların sanatlarının inkişafı için neşriyatta bulunur.

Küçük sanat erbabının kredi ihtiyaçları Halk bankası vasıtasıyla temin edilir. Maliye ve İktisat Vekâletleri müştereken lüzum gördükleri takdirde sermayelerinin yüzde ellisindeki fazlası devlete ait olan diğer bankalarda küçük sanat erbabına kredi açabilir. Küçük sanat erbabının teşkil edecekleri kooperatiflerin mukavelelerini İktisat Vekâleti yapar. Bu kooperatiflerin ne suretle kontrol edilecekleri maddelerle tespit olunmuştur. Maarif Vekâletince bu gibilerin yetiştirilmesi için çırak okulu, kurs veya seyyar kurslar açılacaktır. Maarif Vekâletinin müsaadesiyle belediyeler, Ticaret Odaları tarafından sanat okulları açılabilir.

Birmanyada Japon ileri hareketi

(Baş tarafı 1 inci sahifede) da tatbik edilmiştir. Bu suretle Japonlara, bir milyon ton petrol kayıbetirilmiştir. Bu kayıp, vakıa mütefekiller için hissedilir derecede ehemmiyetlidir. Fakat Rangoun düşmesi esasen bu petrol Birmanyadan ihraç edilemezdi. Mühaseessalar, bu petrol kuyularının tahririni, aylarca evvelden hazırlamış bulunuyorlardı.

Japon Başvekilinin nutku

Tokyo 3 (A.A.) — Japon Başvekil general Tojo radyo ile Japon milletine söylediği nutukta demiştir ki:

«Harb esnasında yapılan ilk seçimin neticeleri çok memnuniyet verici olmuş, bütün dünyaya ve bilhassa düşmanlarımızı Japonya milletinin harbi zaferi bitirmek yolundaki sarılmaz azmini göstermiştir. Hükümeti gösteriler: itimat bu harbede Japonyanın harekete getirdiği vasıtalarm hafif olduğu şeklinde propagandalar neticesinde İngilterede, Birleşik Devletlerde ve Çunkingde duyulan son ümitleri de ortadan kaldırmıştır.»

Yeni sanayi kanun lâyihasının esasları

(Baş tarafı 1 inci sahifede) Lâyihanın on birinci maddesi snai müesseselere lüzumlu bilcümle istihmal vasıtalarının heyeti umumiyetli veya parçalarıyla işletme malzemesi lüzum görüldüğünde mahallerde İktisat Vekâletince hazırlanacak nizamnamelerle normalize edilir.

Vekâlet lüzum gördüğü snai mamullerin tiplerini, vasıflarını ve ölçülerini tayin ve kullanılabilecek ham maddelerle bunların ambalaj ve satış şekilleri hakkında nizamnameler yapacaktır.

Snai mamullerin teslim, tesellim ve muayeneleri hususunda tatbik olumacak usuller hakkında İktisat Vekâleti nizamname yapar.

İktisat Vekâleti, resmi ve hususî bütümm snai müesseselerin idare, işletme ve teknik vaziyetlerini teftiş ederek almasını gereken tedbirleri tespit edebilir.

İktisat Vekâleti lüzum göreceği mamurları maliyet ve toptan satış fiyatlarını kontrol ve tespitte salâhiyetli olacaktır. Fiat tespiti işi ilâç yapan müesseselere şamil değildir.

Mecidiyeköy civarında feci bir kaza

Mecidiyeköyünde oturan 13 yaşında Rasim oğlu Niyazi asfalt yol üzerinde 4199 numaralı Şükrünün idaresindeki otobüsün altında kalmıştır. Ağır surette yaralanan çocuk, aldığı yaraların tesiriyle ölmüştür. Şoför yakalanmıştır.

AKŞAMDAN AKŞAMA

Şemsiye kalkarı

Parti müfettişi olan bir münevverimize dedim ki:

— İçimde der... Gözüme mütemadiyen batıyor...

Lafımı yarıda kesti:

— Galiba gene kasabalı ve köylü kadınların kılığında bahsedecemiz... — diye gülmüştü. — Yazılarınızı muntazaman okurum. Son aylar içinde Orta Anadolu'da bulundunuz. Bu mevzu dikkatinizi çok çekti. Fakat bilmenizi ki acaba ısrar etmeli mi? Nası olsa kendiliğinden halledilecek bir dava...

— Faka: körpe kızların da, ninenin modasına uyduğunu, tek gözlerle dünyaya baktıklarını esefle görüyorum... — dedim. — Beşinci kol, parasüçü, fesatçı meselelerini de göz önüne alarak bu tarz örtünmelerin önüne geçmeliyiz. Sırasıdır. Dikkat ettin. Başlarına çift örtü örtüyorlar. Birincisi, yüzü değirmi halde meydanlarda burakan samsı bir yemenidir, yemeniye yakın bir örtüdür. Bu, kâfi vafi, gerek muhafaza-kârları, gerek ilerilik taraftarlarını tatmin edecek mahiyetteki, üstüne, iki metre eninde, iki metre boyunda koskocaman ikinci bir örtü alınması niçin? Bununla ağzını burnunu, tek gözünü örten kadın işte şikâyetimize sebebiyet veren o umacı halini alıyor. Bunu menetmeli.

— Nasıl menedilir? Kanun yok. Gerçi bazı vilâyetler hususi kararlarla faaliyete kalktılar. Fakat salâhiyetleri dışında değil mi?

— İhtimal dışındadır. — dedim. — Lâkin ben, bundan beş sene kadar evvel, böyle bir kararın tabihine şahit oldum. Hiç de kanun-suz, zoraki bir manzara arz etmemişti. O sıralarda Ordu vilâyeti valisi olan E. Baran, çok faal bir münevverimizdi. Panayır tarzında bir toplantı minasebetile, Halkevi gençlerini propagandaya sevketti. Köylü kadınlar, 1924 teki bir hüriyet havası coşkunluğu içinde, üst örtülerini kendiliklerinden atarak, âdetâ sevinçle kucaklaştılar, öpüştiler... Samimiyet, Ordu vilâyetinin o kışında yeniden peşmanlıklara bürünüp tek gözle bakmak irticâ baş göstermemiştir.

Muhterem müfettiş:

— Birçok vilâyetlerimizde yapılan mevzii islahat muvaffak oldu. Fakat bazılarında da garip hileler işlendi. Rasladım. — dedi. — Meselâ bir akşam üzeri, yola çıkmak üzere hazırlanıyordum. Çarşam geçerken şemsiyeli kadınlar gördüm. «Eyyah, empermeablîmi almadım. Yağmur çiseliyor, yahut başlıyacak geliba...» dedim. Meğer gök tamamiyle bulutsuzmuş. Şemsiye, nazarların okuna karşı kalkan mesabesinde kullanılmıyormuş!

Bundan bir çeyrek asır evveline kadar, İstanbul Avrupa kısmında kadın kılığı çarşaf, Asya kısmında ise yeldirmeydi. Meselâ Erenköy'ünden Kadıköyüne gidecek hanımlar peçeli kılığa bürünmezler, baş örtüsünü öterlerdi. Aynı tarz şemsiye kalkanını o havalid. annelerimizin, teyzelerimizin kullandığını ben de hatırlarım. Birçokları diyeceklerdir ki:

— Zamanın seyrine buralalım... Erenköylü hemşireleri gibi, diğer köylü hemşireler de, bu lüzumsuz hâillerden vazgeçeceklerdir.

Fakat, Türkiye'de kıyafet inkılabı tamamlanması için en son ve küçük bir islahat adımına ihtiyaç kalmıştır. Bunu kanun yoluyla mı, idari yolla mı her ne suretle olursa olsun behemehâl bir neticeye bağlamalıyız. Zira, kumaş yığınları arasından tek gözle bakan kadın, kavuklu erkeğe kıyasla bile millî manzaramızı ihlâl ediyor.

Baş örtüsüne saçlarını örtmüş, yüzünün keşkarile çenesinin ve iki kulağının arasını vakarla açmış bir kadın, en ananepereşt insanları da, en ileri düşüncelileri de rencide etmese gerek.

(Vâ - Nâ)

ŞEHİR HABERLERİ

Belediyenin alacağı

Yeni haber verilen bu alacak bilinen bir şey imiş

Belediye ile avukat Suat Tahsin ve Hâmit Şevket arasında, belediyenin eski elektrik şirketindeki gizli bir alacağının meydana çıkartılıp tahsil edilebilmesi için bir mukavele yapılmış, bu mukaveleye göre avukatlar mahkemeye müracaatla şirket aleyhine bir dava açmışlardır.

Bu vaziyet üzerine belediyenin eski makine şubesi müdürü B. Nusret Kulun, noter vasıtasıyla belediyeye dikkatli çeken bir müracaatta bulunmuştur. Eski makine şubesi müdürü yazılı izahatına şu satırlarla başlamaktadır:

«Meselenin esasına girmeden evvel bu yazılı izahatına şu satırlarla başlamıştım. Bu izahatın, hiç de mektup bir hak olmadığını, bilakis bu iş hakkında belediye bir dosya mevcut olduğunu ve hattâ şimdi dava edilen eski elektrik şirketinden mühimce bir miktar paranın geri bile alınmış olduğunu tebarüz ettirmek isterim.»

B. Nusret bundan sonra belediyenin sokak tenviratına ait elektrik şirketine ödediği paranın imtiyaz mukavelesine göre fazla olduğu anlaşıldığını 936 senesinde kendisinin yaptığı teşebbüs üzerine şirketin tazminatına mahcup edildiğini ileri sürmekte ve o zaman cereyan eden bu muameleyi uzun uzadıya anlatmakta, neticede bu gizli hakka ihbar edenlere bir hak verilmesi kabul edildiğine göre daha evvel bu iş meydana çıkarması dolayısıyla kendisinin de bu haktan istifade etmesi lâzım geldiğini ve lüzum görüldürse bu dava müdahale edeceğini bildirmektedir.

Eski makine şubesi müdürünün noter vasıtasıyla belediyeye gönderdiği bu yazı üzerine mübâlaasını sürdüğü mübelediye reisi muavini B. Rifat Yenal, B. Nusret'in bu müracaatının belediye hukuk işleri müdürlüğüyle elektrik idaresi tarafından tetkik edildiğini, B. Nusret'in iddiasıyla avukat B. Suat Tahsin ve B. Hâmit Şevket'in belediye ile yaptıkları mukaveleye göre mahkemede açılan dava mevzuu arasında bir alakâ olup olmadığının ancak bu tetkiklerden sonra anlaşılabileceğini söylemiştir.

Okuyucu mektupları

Kömür taşıma tarifesini ve belediyeden bir dilek

Kuruçeşmeden şehrin muhtelif noktalarına kömürün taşıma ücreti evvelce kararlaştırılmıştı. Hatırladığımıza göre bu ücret Beyoğlu için ton başına 2 lira idi. Halbuki 4 liradan aşağı nakletmiyorlar, «tarife budur» diyorlar. Etrafa bakınca tarife diye bir şey görülmüyor. Memurlara sorunca: «Biz sade kömür veriyor, başka şey karıştırmıyoruz» diyorlar. Kuruçeşmede bütün depolarda, bilhassa resmî bir müesses olan Etil Bank deposunda kamyon ve araba tarifeleri bulunmalı, hem de göze çarpacak yere konmalıdır. Bunu belediyeden bekleriz. A. Bilir

Karamustafapaşa medresesi civarı

Aldığımız bir mektupta Çarşıkapıda Merzifonlu Karamustafapaşa medresesi civarına geceleri su döküldüğünden, her tarafı idrar kokusu kapladığından bahisle şikâyet, buna bir çare bulunması temenni edilmektedir.

Yarım porsiyonluk tatil Radyolar en fazla hangi gece çalınır?

Sinirleri dinlendiren üç ses: Su şırlıtısı, yaprak hışırtısı ve kuş cıvıltısı...

Mektebe giderken perşembe günlerini cumalardan çok daha fazla severdim. Bu da pek sebepsiz değildi. Çünkü yarım azat olan perşembe günleri öğleden sonra mükemmel eğlenirdiniz. Üstelik o gece yatağınıza girdiğiniz: âna kadar içinizde bir ümit devam ederdi: Ertesi günü de tatil... Bunu düşünmek de insana aynı bir zevk verirdi.

Bugün eski perşembelerin yerini «cumartesi» ler aldı... Lâkin bu «cumartesi» leri yalnız çocuklar değil, büyüklerin mühim bir kısmı da zevkle geçiriyor.

Halkın, hafta tatillerinde, nasıl eğlendiklerini, nasıl vakit geçirdiklerini yazanlar, tetkik edenler hep «pazar» ları parmaklarına dolamışlardır. Sanki yarım porsiyonluk bir tatil olan cumartesi üvey bir gündür. Onu kimse kale almaz. Halbuki cumartesiler hele yaz ve sıcak bahar günlerinde şehrin çehresini pazar kadar, hattâ günür bazı saatlerinde pazardan da daha fazla değiştiriyor.

Halk bu yarı azatlık tatil günlerini nasıl geçiriyor?.. Eğer cumartesi günü evinizde iseniz, öğleden bir iki saat sonra bunu kendi pencerenizden bile görebilirsiniz.

Meselâ saat bir buçuk ile iki arasında... İşte semtte haftanın öteki günlerinde öğle zamanlarına hiç benzemeyen bir faaliyet göze çarpıyor... Çocuklar çoktan mekteplerden döndü. Birçok evlerin erkekleri de geliyorlar.

Hatâ bitişiginizdeki memur komşunuz çoktan daireden dönmüş ve ceketini çıkarmış, balkondaki çiçek saksılarına, karanfillerin şebboy-larına, ortacaların, zambakların köklerine, beraberinde getirdiği paketten çıkardığı güvercin gübrelerini yerleştiriyor. Komşu ilkbaharda hafta tatillerine daima böyle bağlar... Evvelâ çiçekler, sonra öteki eğlenceler...

Uzaklar, ince bir ses işitiyor. Bir genç kadın da daireden yeni dönen kocasına pencereden sesleniyor:

— Aman Çetin'in yulaf ununu unutma... Çiroz da al... Sakın sabun göndermeği ihmal etme... Biliyorsun ya... Yarın pazar... Her yer kapalı...

Evet, bunun için hafta tatiline başlamadan önce, cumartesi alışverişini yapmak lâzım.

Balkonda tavla partisi...

Tâ ileride bir apartmanın bodrum katında oturan, lâkin son derece mesut görünen yeni evliler yemeklerini yemişler, giyinmişler, kuşanmışlar, kol kola kapıdan çıkıyorlar. Tatilin cumartesisinden istifade etmek istiyorlar... Öyle ya, cumartesi insana âdetâ cabadanmış gibi gelir... Genç evliler bugün mutlaka nispeten yakın bir ziyarete, yahut sinemaya filân gidecekler. Ertesi günü daha uzun bir gezintiye... Meselâ kırlara, yahut Adalara... Yakacağı filân...

Tâ ilerideki balkonda ise cumartesi zevkini en ucuza çıkaran orta yaşlı bir karı koca... Güneşe karşı tavlalıyor, açmışlar... Birer de sigara yakmışlar... Habire zar atıp pul sallıyorlar...

«Koş... Bak, Hatice mantar ayakkabısını giymiş»

Gezmeğe gitmek üzere hazırlan-

mış bir aile daha... İşte kızlarına pembe elbise giydirmişler, ve tepesine de kocaman pembe bir kurdele bağlamışlar... Oğlanın ise her gün dimdik duran saçları — bugün gerfine — su ile ıslatılmış ve sert fırça ile taranmış, yandan ayrılmış... Çocuklar önden koşarlarken karı koca da arkadan ilerliyorlar... Erkek aynaya gibi parlatılmış kırmızı kunduralar giymiş, bugün ilk defa kadının ayagında yüksek altın mantar iskarpinler göze çarpıyor... Yürüyüşünde yeni iskarpin giymenin verdiği acemi ve tereddütü adınırlar... Eh... Nihayet o kadar istenen mantar ayakkabı ahenmiş ha... Tevekkeli değil, alt kattaki komşuları onun gidişini tül perdenin aralığında gözlemliyor?.. Yan taraftan gelen bir ses:

— Muallâ, koş bak... Hatice mantar ayakkabısını giymiş!.. diyor. Mahallede yeni bir mantar iskarpin... Şaka değil...

Cumartesi gününden istifade eden kuşlar..

Yalnız insan çiçeğe gönlü vermez ya... Bir komşu var ki yaşı adamakıllı ilerlemişti. Belki yakında tekaüde çıkarılacaktır. Kendisi hâlâ evlenmemiştir. Evinde ihtiyar bir hizmetçi ile oturur. Kendisinin bütün zevki, eğlencesi üç kuş kafesinin etrafında toplanmıştır. Bunun içi, komşu hafta tatillerini hemem hemer, hiç kimseye benzemeyen bir şekilde geçirir. Cumartesiler eve dönüp, yemeğini yedikten sonra — hava müsaitse — ilk işi kuşlarını çıkarıp, üç süslü kafesi balkonunun demirlerine asmak olur. Bundan sonra komşu için her gün daireden yaptığı iş: hiç benzemeyen bir çalgıma fasl, başlar. Kafeslerin yemiklerini üfler, sularını değiştirir. Daha benim anlamadığım bir takım işler yapar...

Haspa kuşlar da sanki cumartesi tatillerinde anlıyorlarmış gibi, açık ve temiz havada hiç geneleri durmadan ötmeye başlarlar... Artık komşu için haft tatilinin en zevkli saati başlamıştır. Sigarasını ağızlığına yerleştirir. Bu sırada hizmetçi kulpsuz kallavi fincanla kahvesini de getirir... O, gözleri kuşlarında, kafeslerin etrafında fir döner, ve küçük hayvanlarla âdetâ konuşur. Bu suretle hafta tatillerinde ne gezme ister, ne kir, ne de sinema... Ne briç partisi, ne Ada yolculuğu...

Komşu başkalarının da bu işten son derecede zevk alacağını söylüyor ki arasıra tanıdıklarını şöylece davet eder:

— Bu cumartesi bana gel... Öyle den sonra kanaryalara karşı birer kahve içer, dinleniriz... Bilmez misin? Çalışanların yorgun sinirlerini üç şey fevkalâde dinlendirir: Su şırlıtısı, yaprak hışırtısı, kuş cıvıltısı... Bu üç sestten ilk ikisini şehir içinde dinlemeye pek imkân yoktur. Hiç olmazsa bir parça kuş cıvıltısı ile sinirlerimizi dinlendirelim...

Cumartesi akşamları..

Lâkin cumartesilerin en büyük hususiyeti akşamlarındadır. Yani pazar gecesinde... Ertesi günü çalışmayaacağı için bu gece haftanın öteki gecelerinden hiçbirine benzemez. Pencerelelerde geç vakte kadar ılık-

Fakirlere yardım

Şişli Halkevi yarın son parti erzak dağıtacak

Şişli Halkevi, dört ay evvel gayet hayırlı bir teşebbüse girişmiş Şişli ve civarındaki 400 fakir alıye erzak dağıtmağa başlamıştı.

Halkevi, muhtin hamiyetli zenginlerinin semahatine müraat ve kendi bütçesindeki ihtimal yardım faslından temin ettiği para ile toptan fiatle satın aldığı esakın son partisini de yarınki sah günü saat 10 da dağıtacaktır. Yarın verilecek şeyler iki ton fasulye ile 1,000 kalıp sabunudur.

Şişli Halkevi, muhtin fakir halkı için gelecek kışın da aynı şekilde yardım yapabilmek üzere şimdiden hazırlığa başlayacaktır. Bu hususta alâkadar bazı zevatın da mütâlaası alınacaktır.

Maliye ve İktisat Vekilleri Ankara'ya döndüler

İstanbulda bulunan Maliye Vekili B. Fuat Ağıralı ile İktisat Vekili B. Sırrı Day dün akşamki ekspresle Ankara'ya dönmüşlerdir.

Bir artist

Evinde gazete okurken düşüp öldü

(Halk opereti) artistlerinden Atıf Koç, evinde anksiyon ölmüş, cesedi morga kaldırılmıştır. Yaptığımız tahkikatta, hâdisenin şöyle cereyan ettiğini öğrendik:

1 mayıs gecesi Halk opereti (Kadınların beğendiği) piyesini oynanmış, bu piyeste kızın babası rolünü Atıf Koç yapmıştı. Atıf, ertesi günü prova yapmış, provadan sonra evine giderek yemek yemiş ve istirahat esnasında gazete okurken düşüp ölmüştür. Atıf Koç 45-50 yaşlarında bekardı. Otuz senedenberi tuluat kumpanyalarında çalışıyordu. Ölüme sebebi, otopsi yapıldıktan sonra anlaşılmıştır.

Adaların imar planı

Şehircilik mütehassısı B. Prost şehrin sayılı yerlerinin, bu arada Adaların da planlarını hazırlamıştı. Adaların hususiyeti, buradaki oturma ve eğlence yerlerinin ayrılmasını teahhüt ettiğinden tafsilât planları ona göre hazırlanmaktadır.

Adalarda tarıhî bina ve âbidelerden ziyade tabiatın güzelliği hâkim olduğundan şehrin İstanbul tarafında göz önüne alınan esaslardan bütünlük başka bir program yapılmaktadır.

Bir çocuk denize düştü, kurtarıldı

Küçükpazarda oturan Gülseren isimli çocuk, annesi Emlâk'ın rıhtımında gezerken denize düşmüş, kurtarılmıştır.

ların yandığını görür ve radyoların işlediğini işitiriz. En geç yatılan gece budur. Öyle ya ertesi günü ne mektep var, ne daire, ne şirket!..

Bunun için yarın porsiyonluk hafta tatilinin eğlence programında evvelâ kısa bir ziyaret, yahut sinema gibi birkaç saatte yapılacak bir eğlence vardır... Gece de misafirlik, komşularla sohbet...

Pazarları öğleden sonra, çocuklukta bayramların son günü duyulan hafif bir iç ezikliği vardır... Halbuki cumartesi ise güzel şeylerin başlangıçlarına mahsus bir lezzet fark edilir.

Hikmet Feridun Es

Bir çırpıda

On beşinci yaş!

1323 senesinde basılmış bir roman elime geçti: «On beş yaşında bir melek».

Düşündüm. Bir zamanlar on beşinci yaş ne kadar dillerde dolayır, ne derece övülür, ne kadar güzel, ne derece ider' bir çağ addedilirdi.

Şarkılar ekseriya bu yaşta insanlardan bahsedirdi. Masallarda Peri padişahının kızı daima: «On beş yaşında ay parçası gibi bir güzeldi» olurdu.

İnsanların kırk yaşında ihtiyarladıkları devirlerde on beş yaş en mühim bir gençlik merhalesi idi. Eski manzumelerde, yaşları da söylenecek anlatılar güzellerine bakınız. Yüzde doksan hep böyle 14 - 15 yaşındadır. Daha doğrusu, umumiyet itibarile sevgili yaşı 15 inci yaşı.

Bunun içindir ki romanlarda ekseriya şöyle bir cümleye raslardık: «Henüz on beşinci nevbaharını idrak ediyordu...»

Ben kendi hesabıma 12 - 13 yaşında bir çocukken önümde en büyük merhale olarak onu gördüm. Bazan kendi kendime: «Ah bir on beşime bassam... Halbuki daha iki sene var... Ha bir buçuk sene kaldı... Ha bir sene...» diye sabırsızlandığımı hatırlarım. Lâkin o zaman gençlik merhalesi bu kadar erken başlamasına mukabil gayet de çabuk bitirdi.

Meselâ okuduğum romanlarda 30 - 35 yaşındaki kahramanları âdetâ bu takır: bunak, pinpon insanlar addeder ve katiyen onların taraftarı olmazdır. Romanda bu kabil sözüm ona ihtiyar kahramanların katiyen muvaffak olmalarını isterdim.

Vaktile 15 yaşının ne mühim bir merhale olduğunu anlamak için bugünkü yaşlı kadınlarla şöyle bir konuşmak kâfîdir içlerinde:

— Ben on beşinde ilken iki senelik gelindim. Cocuğumun kundağını kucağıma almıştım... diyenlere çok rasgelebilirsiniz. Halbuki bugünün hayat ölçülerine göre, on beş yaş nedir ki?.. O artık bir merhale, ilk gençlik istasyonu olmaktan çıkmıştır.

Şimdi bu çağa methiyeler, şürler, şarkılar, romanlar, hikâyeler yazmak söyl. dursun, on beş yaşındaki erkek nazarımızda tam çocuk... Hattâ yumurcak ortamektepte okumaktadır.

Ve yavaş yavaş da ilk gençlik merhalesi daha ileride gidiyor...

Bir gün yirmi beşinde, otuzunkilere de çocuk diyeceğiz...

Tabii 30 yaşında çocuk, 40 ında delikanlı, 55 - 60 ta da kâmil adam...

Neredi. o günler?.. Hikmet Feridun Es

KÜÇÜK HABERLER

★ Bayezitte Çatalhan sokakında 20 numaralı fîd katı ahşap evde yangın çıkmıştır. İtfaiye, üst kat kısmen yandıktan sonra yangını söndürmüştür.

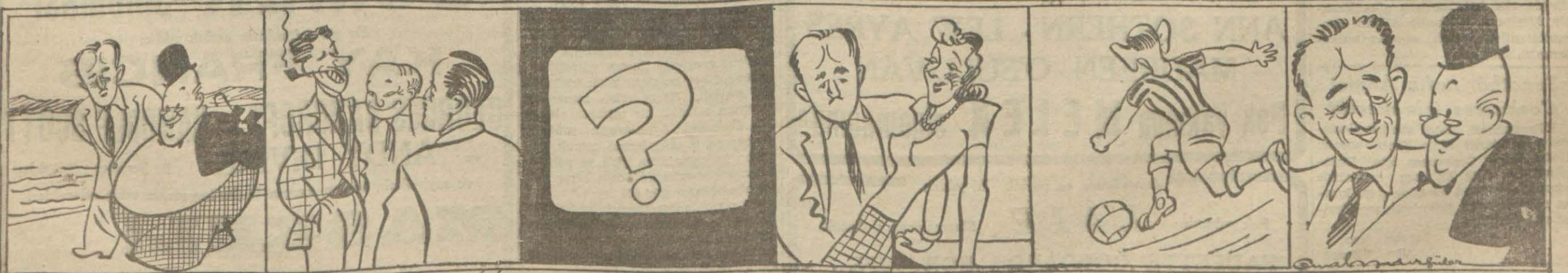
★ İtfaiye mektebinin 6 ncı ders senesi bitmiştir. İmtihanlar yapılmaktadır. Muvaffak olanlara 15 mayısta mersimle diploma verilecektir.

★ Beşiktaşta oturan Ohanes oğlu Horen Topkapım iç kısmında bir binada çalışırken yere düşmüş, yaralandığından Cerrahpaşa hastanesine kaldırılmıştır.

★ Yüksekaldırında oturan Binyamin oğlu 12 yaşında Yusuf, Bebek tramvay durağında tramvaydan atlarken düşmüş, ayağından yaralanmıştır. Yaralı Şişli Çocuk hastanesine kaldırılmıştır.

★ Dün saat 18,30 da Paşabahçe - Beykoz arasında Evkafa ait fundalıkta yangın çıkmış, 40 hektar fundalık yanmıştır. İtfaiyenin de yardımı ile ateş söndürülmüştür.

Bay Amcaya göre...

— Münevver deyip geçiyoruz bay Amca amma şu münevverlerin içinde neler var neler!..

... Geçen gün bir toplantıda ağzı pipolu bir delikanlı ile tanıştım...

... Lâf edebiyata döktüğü, bir ara «Victor Hugo» adı geçti, delikanlı «Hangi filmde oynadı bu adam?» diye sormasını mı?

... Bundan önce de bir edebiyat meraklısı bayana konuşuyorduk, Fazıl Ahmet hakkında filan sor-

... «Son günlerde futbol maçları na gidemiyoruz!» demesini mi?... Şaşıktı kaldık!.. Çok ayıp değil mi?..

B. A. — Ayıp amma kabahat Victor Hugo ile Fazıl Ahmet'te!..

— ?... B. A. — Onlar da «Nasır» ı birer şüir yazıp bıraksalardı!..

Bağ, bahçe ve ev ziraati

Yeşil soğandan baş soğan

Eveleri, bahçelerinde yeşil ve taze olarak yenilmek üzere dikilmiş küçük arpacık soğanlarından baş soğan yetiştirmek mümkündür. Arpacık soğanların yetiştirilmesi için daima soğan tohumu kullanılır. Soğan tohumları siyahıdır. Bunların ekilmesi ile bir sene içinde küçük arpacık soğan yetiştirilir. Eğer tohum ekilen toprak kuvvetli ve yetiştirme şartları dahi iyi olursa bir senelik arpacık bazan bir ceviz kadar büyük olabilir. Arpacıklardan büyük olanları başsoğan yetiştirmeye daha müsaittir. Yalnız bunların eti biraz gevşek olursa da kendileri büyük ve hacimli olurlar. Küçük arpacıkların ise eti sık fakat hacimleri o kadar büyük olmaz. Bu itibarla, dikilecek arpacık soğanı maksada göre seçilecek dikilmelidir.

Şayet yeşil ve taze yenilmek üzere dikilmiş olan soğanınız varsa ve bu soğanlar, taze iken sarfedememiş iseniz hemen bugünlerde bunların etrafındaki otları temizleyerek bir çapa ile toprağı işleyiniz ve soğanların yapraklarının uçlarından 2 - 3 santimetre kadar kesiniz. Bir çim makası veya keskin bir bıçak bu işi görebilir. Soğanların kesilen uçlarını sarımsağa başladığını görür görmez düz bir tahta alınız. Bu tahtayı soğanların üzerine koyarak üzerine çıkınız. Bu suretle tahtanın altında kalan soğanlar vücudunuzun ağırlığı ile sıkışmış ve gövdeleri ezilmiş olur. Gövdeleri ve yaprakları ezilmiş olan soğanlar yavaş yavaş bağa bağlanmaya yani soğanını büyütmeğe başlar. Bunları ağustosan sonra söküp çıkarmalısınız.

CEVAPLARIMIZ:

Katmerli çiçek ne demektir?

İzmitten Kerim Eroğluna cevap: Katmerli çiçeğin ne olduğunu anıyabilmek için bir çiçeğin yapısını teşkil eden kısımlarını bilmek ister. Çiçeklerin yapısını: anlamak için henüz ağırlamış bir gül koncasını misal olarak izah edelim: Koncanın sapının rengine benzeyen yeşil düğmeçin üzerinde yeşil tane yeşil renkli yapracıklar çanak yaprağı derler. Kone açılınca, gördüğünüz renkli gül yapraklarına da taç yaprağı denir. Yabani gülde bu taç yaprağı beş tanedir. İşte yabani güllün çiçeği ziraatle işte değişmiş olduğumuz buna katmerli çiçek derler. Bu beş taç yaprağın ortasını on tane den fazla topluğneye benzeyen şekilde içnecikler vardır. Bunların her biri erkek azadır. Bu erkek azaya erik denir. Erceklerin tam ortasında renksiz bir damar gibi uzanmış kısım dişi azadır. Buna da dişiçik deriz. Dişiçığın altındaki yeşil düğmeçik bir yumurtalık yani tohum dolu bir kesedir. Fenni ziraat usulleri nebatatın bir çoğunda, bulunan fazla miktarda erikler şekillerini değiştirerek her biri taç yaprağı haline geçerler. Bu suretle beş taç yapraklı olan yabani gül 10 - 40 taç yapraklı bir gül olur. İşte böyle çiçeklere katmerli çiçekler denir. Bir çok nebatlarda katmerli çiçek mabuldür.

VEFAT

Sokullu Mehmet paşa ahlâdından Abdülkerim paşanın haremli bayan Hayriye, iki seneye yakın süren tahatsızlıklardan sonra dün Allahın rahmetine kavuşmuştur. Merhum, Hikmet Sokullunun, Petrol Ofis memur müdürü İhsan Sokullunun annesi, Malatya mebusu Mahmut Nedim Zaptı'nın büyük validesi, İstanbul Evkaf başmüdürlüğü Hüsameddin, Yeni Asır arkadaşımızın muharrirlerinden Behzat Bilgin ve Tatko şirketi müdürlerinden Mustafa Vecit Yılmazın büyük kayın validesi idi. Cenaze bugün on ikide Altmışdallı Merkez apartmanından kaldırılacak, namazı Eyüpte kılınacak, Sütlüce'de alle kabristanına gömülecektir. Merhume hakkında Allahın rahmetini diler, Sokullu ailesine taziyelerinizi bildiririz.

Sanatkâr hafız Ahmet Coşkunses için mevlût

Yıllardanberi, sesini saz Alemlerinde ve plâklarda dinlediğiniz zevcim Hafız Ahmet Coşkunses, için Karagörmüşte Atik Ali paşa camisinde yarınki sahi günü mevlûdu şerif kılınacak olduğundan sevenlerin teşriiflerini rica ederiz.

Zevcesi Kızı
Semiha Hikmet

Tüberküloz cemiyeti toplantısı: Tüberküloz cemiyeti mutlak aylık toplantısını 8 mayıs çarşamba günü saat on sekiz buçukta Çarşafhındaki Tübbia odasında yapacaktır.

Yerli orkidelerini üretmeliyiz

Orkide çiçekleri dünyanın en güzel ve en pahalı fidanlarıdır. Bunların arasında sakısı bir kaç bin liraya satılanları vardır. Sıcak ve mutedil iklimli memleketlerde yetişen iki binden fazla orkide çeşidi meraklıların serlerini doldurmaktadır. Orkidelerin yerli olarak üç dört çeşidi vardır. Bunların bir kısmı Ege mntakasında, bir kısmı Trakya'da ve bir kısmı da Toroslar'la Hatay'da yaşamaktadır. Ege mntakasında kendi kendine yetişen yerli orkidelerin toprak altında büyüyen gövdesinden içtiğimiz sahlep çıkarılır. Bu çeşitleri, çiçekleri küçüktür. Toprak altı gövdesi kurutulmuş döğülür ve toz haline getirilerek sahlep yapılmış olur. Diğer çeşitlerin gövdelerinden sahlep yapılmaz.

Orkidelerin çiçekleri renk ve şekil itibarıyla o kadar zengin ve çeşitlidir ki, bunların içinden en güzelini seçip ayırmak kabil olamaz. Yerli orkidelerin çiçekleri şekil ve manzaraca boccığı andırır. Bu orkideler henüz bahçelerimize girmiş değildir. Hepsini de dağlarda, çayırda ve ormanlar içinde kendi kendilerine ömür sürerler. Bunları bahçelerimize getirmek ve üretmek kabilirdir. Kışın yaprakları bozulur. Kışlarda ilk bahardan sonra açan orkidelere kolay görünebilen birer işaret koyarak kışın bunları toprağıyla birlikte yerinden çıkararak geniş ve derince sakılara yerleştirmeli ve açıkta yahut ser içinde bulundurarak tedrici bir surette artırmalıdır. Bazi çeşitler yalnız yosun içinde yaşarlar. Her çeşit hangi bir muhitte çıkarılmışsa yine öyle bir muhitte yetiştirilmelidir. Yerli orkideler uzun ömürlü olan nebatlardandır.

Kurumuş Cycaslar tekrar yeşerir

Sikas denilen çok gösterişli ve sıcak iklimlere mahsus olan salon fidanları memleketimizde çok rağbet görmektedir. Bu ağacın gövdesi hurma ağacı gibi kalın ve içi bol miktarda gıda deposudur. Yaprakları çok dayanıklıdır. Çelenk yaprakta kullanılır. Sikas fidanlarının soğuktan veya çok güneşten yaprakları bozulur. Bunların bozulmuş başladığı he yaprağın bir parçasının sarıp kurumağa başlaması anlaşılır. Yaprakları tamamen sarımsağa ve kurumağa başlamış olan fidanların gövdeleri hiç bir işe yaramaz zannedilmemelidir. Kurumuş olan bu fidanlar yeniden canlandırılabilir! Bakınız nasıl?... Fidanın kahnlaşmış olan gövdesi gıda maddelerle dolu olduğu için yeni niden yaprak verebilir. Yalnız köklerinin bozulmamış olması şarttır. Kökleri de kuvvetlidir. ve halat gibi toprağı sarmış ve sıkışmış bulundurmaz. Yaprakları kurumuş fidanı su-suz bırakmamak şarttır. Bu vaziyette olan bir fidanın gövdesini kalınca bir tabaka yosun ile çepeçevre ve güzelce, sıkıca sarmalıdır. Yosunların dokülmemesi için sicimle iyice bağlamalıdır. Fidanı sakısı ile sıcak bir yere, meselâ seraya, limonluğa veya pencere kenarında ve güneş görm bir yere götürmelidir. Burada günde 3 - 4 defa püskürtme ile yosunların üzerine bol miktarda su serpmelidir. Kış veya yaz, hangi mevsimde olursa olsun bu usulü tatbik ederek fidanı nemli yosun içinde ve haftada 2 - 3 defa da toprağı sulamak şartla bakarsanız 35 - 50 gün içinde sikas fidanının yeniden güzrüz yapraklar verdiği göröceksiniz.

Patates hastalıklarına karşı tedbir?

Bu sene yazlık ekilişi arttırmak için her bahçede az çok patates ekilmiştir. Patatesin ekilişi İstanbul bölgesinde bitmek üzeredir. Daha erken ekilmiş olan yerlerde ise yumrularından sap ve yapraklar sürmüştür. Beş on güne kadar her tarafa patatesler gelişmelerini arttıracak ve boyulanacaklardır. Bu durum mayıs ortalarında başlar. Mayıs ayı ise ekseriya çok yağmurlu olduğu için toprakta rutubet artar. Patates rutubetli topraklardan ve havadan o kadar hoşlanmaz. Böyle yerlerde patateslerin yaprakları üzerinde bazı hastalıklar bğgösterir. Bunlar yavaş yavaş yumrulara kadar sirayet ederek mahsulü çürütürler. Bu hastalıkların hepsi fazla rutubetten ilerigelen mantar hastalıklarıdır.

Mantar hastalıklarının gelmemesi için ihtiyatlı hareket etmek lazımdır. İhtiyat tedbir olarak patateslerin yapraklarını ilaçlamakla hastalığın gelmesine mani olmak mümkündür. patatese geler. Mildiyö ve yaprak bükülmesi hastalığı için aynı ilaç kullanılır. Mildiyö hastalığında yapraklar üzerinde sarı ve siyahlaşan lekeler meydana gelmektedir. Yaprakların yavaş yavaş renkleri solar. Yapak bükülme hastalığında ise, yaprakların uçları kurumuş gibi kendi kendine bükülür. Her iki hastalık gelmeden evvel fidanların üzerine göztaşı ve kireç ile yapılmış olan bir bulamaç serpilir. Buna Bordo bulamacı derler. Bordo bulamacını patates mahsulü devşirilinceye kadar, yani yapraklar sarıncaya kadar en aşağı üç defa fidanlara serpmek lazımgelir. Eğer havalarda sık sık yağmurlu gider ve serpiyen ilacı da yapraklara üzerinden silip götürüyorsa ilacı 2 - 3 defa daha tekrarlamak zaruridir.

Gelecek yazımızda Bordo bulamacının nasıl hazırlanacağını tekrarlayacağız.

Kabak, hıyar, enginar

Kabak, hıyar ekimini her tarafa başlatmıştır. Bu her iki sebzeyi yazlık olarak iki defa ekerek yetiştirebiliriz. Birinci parti bugünlerde, ikinci parti ağustosa ekilir. Kabak ve hıyar suyu muhtaç sebzelere. Yalnız sakız kabağından gayri olan kabak çeşitleri kurakta da yetişmektedir. Sakız kabağı ile hıyar ya fide olarak dikilmelidir, veya çekirdeklerle yetiştirilmelidir. Fiderleri pazarlardan, en yakın bostan ve sebze bahçelerinden tedarik etmelidir. Eğer fide bulunamazsa çekirdeklerini doğrudan doğruya tarlasına ekmek muvafıktır. Bunun için çekirdekleri 12 - 14 saat kadar su içinde tutmalı ve ocaklara ekmelidir.

Her ocağı birer avuç eskimiş beygür gübresi koymalı ve ocakların her birine üçer tane kabak veya hıyar çekirdeği ekmelidir. Çekirdekler iki parmak kada toprakla örtülmelidir. Ekilmiş olan ocaklar sulandıktan sonra her ocağın içine imkân varsa 1-2 yaprak koymalıdır. Bu yapraklar, fidanlar çıktuktan sonra ihtiyat geceleri üzerlerini örtmek için kullanılacaktır.

Piyas muharrirlerine

Şehir tiyatrosu müdürlüğünden: Müessesemizin dram, komedi ve çocuk kısımlarında temsil ettirilmek üzere piyos vermek arzu eden muharrir ve mütercimlerin eserlerini nihayet 1 ağustos 942 tarihine kadar Tepebaşı Şehir tiyatrosu drama-törlüğüne göndermeleri lazımdır.

Neş'e... Zevk... Eğlence ve nefis bir mevzu:

ÇAPKIN KIZ

ANN SOTHERN - LEW AYRES

MAUREEN O'SULLIVAN

Pek yakında MELEK sinemasında

Amerikanın en parlak iki yıldız

Pek yakında: LÂLE Sinemasında doğacak

PAULETTE GODDARD — BOB HOPE

Kadın ve Seytan

Filminde alkışlamağa hazırlanınız.

TARİHTEN SAHİFELER

Prens Metternich'in aşkları

Avusturyanın en büyük ve meşhur diplomatı Metternich gençliğinde esaslı, kuvvetli bir tahsil görmüştü, her meseleden aynı derecede kolaylıkla bahsedebirdi. Siyaset, tarih, şiir, tiyatro, sanat, felsefe kendisi için birbirinden farkı olmayan mevzulardı; bütün fikri meseleler ona haz ve zevk verirdi.

Müsahebesi pek tatlı idi. Büyük bir servete malikti. Tabiat onu her surette lüks hayat yaşamağa sevk ediyordu. Viyanadaki muhteşem ikametgâhi en asil, en ince bir zevkle tanzim edilmişti.

Böyle lüks hayat ve zıynet içinde yaşayan bu adam yalnız büyük bir senyör ve meşhur bir diplomat değildi; bir roman kahramanı idi del Mesleğin her safhasında bir kadın tasvirinin parlaklığı görülmüştü. O kendisinin bir erkek güzel olduğuna bilirdi, ihtiyarlığında bile endamının düzgünlüğünü muhafaza etmişti. Altmış yaşında iken zamanının en güzel ve zarif erkeklerinden biri sayıldı.

Metternich üç defa evlendi; her defasında aşkla!

Öünkü o etrafında mütemadiyen bir kadının huzurunu, sefkatin, rahyatını hissetmek ihtiyacında idi. İhtiyarlık haricindeki rahatları da daima kadınlık itibarıyla aranılacak meziyetleri halz olanları arasından yüksek bir zevkle seçilmisti.

Tahsilini müteakip Koblenz şehrinde kendi yanında bir kız sevdi. Bu kız Fransız muharrirlerinden eski Adilye Nazırı Lamolignon'un kızı Constante idi. Üç sene iki genç ilâhi bir saadet geçirdiler. Fakat talih nihayet bu sevgilileri ayırdı.

Metternich 1801 de yirmi sekiz yaşında Dresden'e Elçi oldu. Orada on sekiz yaşında güzel bir Rus kızına tutuldu.

Prenses Catherine Pavlovna Bagration, Mânalı, tatlı tahassüslerle dolu görünen bir çehre; bakişlarda hicap ve müphemiyet; İspanyol şetaresi ve cazibesle şark mülayemet ve hassasiyetinin imtizaç ve itihadı; uzun bir boy; kusursuz hatlar...

Prenses Bagration insanı şaşırtacak derecede mükemmel, ancak pek cüretli sayılacak surette dekolte giyindirdi. Bunun için kendisine (güzel) çıplak melek) lakabı verilmişti.

1802 de Metternichten bir kız oldu. Prenses bu kızına karşı daima pek ziyade sefkat göstermiştir. Pek tatlı geçen bir sevdanın güzel ve canlı bir hatırası!

Metternich 1804 de Berlinde Elçi iken günlüğü son Kourlandya duka-sının üçüncü kızı Prenses dö Rohana kapırdı. Bu kadın da göz kamaştırıcı bir güzelliğe, hikli bir zerafete, müteazzamane bir edaya malikti; azamet ve vekarından bir şey kaybetmeden heveslerinin havası kendisini nereye sevkederse oraya giderdi, Şimal kadinlarının itiradız, intizamsız hayatına aslâne ve üstü örtülü şekiller vermek hünerine vakıfı, Bu macera arasında Düşes dö Sagan olan bu kadından ayrıldıktan sonra Metternichi 1806 da yani otuz üç yaşlarında iken Pariste görmeliydi!

(1) Asil ve mütebessim bir Olomp ilâhi! Onu görenler ilâhların ziyafet sofrasından yahut bir ilâhların yatağında henüz kalkmış zannederlerdi! Büyük Napolyon nezdinde üç sene süren sefaretinde Paris salonlarının en çok aranılan, en çok yüz bulan adamı idi o.

Pariste hassaten iki rabıtası şöhrat kazanmıştı:

Biri Düşes d'Abrantes, diğeri sonra Napoli kraliçesi olan Caroline Murat ile. Bu iki güzel kadın onun yalnız pek zevk aldığı birer metresi değil, aynı zamanda birinci derecede birer istihbarat vasıtası idi!

Düşes d'Abrantes ona Napolyonun İspanyaya dair düşünceleri ve teşebbisleri hakkında malumat verirdi. Napolyonun karısı Josephine'ne boşama için çevrilen entrikaları Prenses Murat'ın öğrenmişti. Bunun üzerine idi ki bir Avusturya Arşidüşesini Fransız tahtına oturtmağı — Minotora güzel bir bakire inek kurban etmeği! — düşünmüştü. Napolyonun Avusturya imparatoruna damat olması bu düşüncenin mahsulü oldu.

Metternich'in (Vagram) muharebesinin ertesi günü Avusturya Haricve Nezaretine tâyin edilmiş Viyanada Cermen kadınlarla münaşebetlerine yeniden başlamasına vesile teşkil etti. 1813 de eski dostu Düşes dö Sagan Viyanaya geldi. Bu kadın geçirdiği birçok maceralar arasında Metternichi sevmekte devam ediyordu.

Genç düşes mazinin böyle avdetine pek sevinirdi. Haris, zeki, romanesk, galeyana müstait bir mizaçta olduğu için diploma oyunlarının mütelim ve heyecanlı safhalarına merak sarmıştı; bu oyunlarda gizli ve şehvetperestane zevklerine âdeta birer münebbih buluyor gibi idi.

Bu merakla Metternich nereye gidiyorsa o da arkasından geliyordu. Napolyon aleyhinde hareket eden müttelik orduları takib ederek Parise kadar böyle gitmişti.

Viyanada Avrupa muhabharları toplandığı vakit dahi o Metternich'in yanında ve dillerde dolardı. Ancak Metternich'in bağındaki galleiler metresini evvelâ biraz ihmal etmesine,

sonra bütüştürünutmasına bahane oldu. Fakat bunun hakiki sebebi başka bir kadının onu cezbetmiş olması idi.

Bu kadın Kontes Julia Zichy idi. Kontes Zichy Metternich'e mukavemet ediyordu. O da yeni sevgilisini elde edebilmek için Düşes dö Sagan ile münaşebetini tamamen kesmeğe mecbur kaldı.

Sagan Metternichi ithiharla tehdit etti. Metternich metanet gösterdi. Prenses de kendisini öldürmedi!

Napolyonun Sentelen adasına nef-yinden sonra Metternich bir mistik gibi pek halis, pek esirli bir aşka tutuldu. Onun aşkane münaşebetleri arasında yalnız bu kadının ismi meşhur kalmıştır. Kadın birkaç aylık mesudane bir hayattan sonra öüdü ve sırrını mezarı göttürdü. Metternich çok ağladı. Ancak az sonra tesellisini Rus kontesi dö Lieven'in aşusunda buldu!

Metternich 1818 de Madam dö Lievene yazdığı bir mektupta şöyle diyor: (Ben dünyaya yalnız bir bahar geçirmek için gelmiş bir kadını sevdim. O da beni semavi bir ruhun bütün aşkile sevdi. Âlemin bu aşktan haberi yok gib! Sır aramızda kaldı.

Onun son seneleri dini bir galeyana içinde geçmişti. Ateşin bir ruhun bütün ihtiharsı ile bedbahtı o. Fikrine, zevklerine muhalif bir muhit içinde kalmıştı. Anlaşılmaz ihtiyatları riayet etmeğe lüzum görüyordu. Tahammül edemedi. Bir azize ölümlü dünyaya veda etti. Vasiyetnamesinde bana mühürli bir kutu bıraktı. Açtım. İçinde mektupların külli ile bizzat kırmış olduğu bir yüzük buldum. Ruhum kırılmış, hayatım sön-müştü. Artık yaşamak istemiyordum. Talhim beni sana tesadüf ettirdi).

Londra Rus Elçisinin zevcesi olan Kontes dö Lieven bir ara — İngiliz kralı olmadan evvel — dördüncü Jorjun metresi olmuştu.

Gözlerinin keskin nazarları, güzel lepleksa saçları, sadasının sıcak tinneti, endamının azameti zarafeği, gör-nenlerin kalblerinde şiddetli hevesler uyandırdı. Yüksek zekâsı, son derecede icellği ile arzu ettiği, zahmetini ihtiyar etmeğe katlandığı vakit hoş gitmeği gayet iyi bilirdi. O zaman sohbetindeki cazibeye muadil bir şey tasavvur edilemezdi.

Ancak bu kadın her şeyden gına getirmişti. En iyi dostlarının cemiyetinde bile can sıkıntısı her an onun içini yerdi! Bu müthiş rahatsızlıktan kurtulmak için o çok kereler aşk aramıştı; ancak gelip geçici heveslerden başka şey bulamamıştı.

Metternich kontese 22 teşrinlevvel 1818 de (Eksla Şapel) kongresinde Rus Haricve Nazırı Nesselrod'un salonunda takdim edildi. Bu sırada kontes otuz iki yaşında idi.

Bu ilk tesadüfte, âni olarak ve birleşmeleri mukadder bulunduğu yolunda karşılıklı, tatlı bir tahassüde birbirlerinden hoşlandılar. Üç gün sonra muhabharları birlikte (Spa) ya bir gezintiye gitmişlerdi. Metternich donüşte kontesle bir arabada yalnız kalmak çaresini buldu. Hararetil, ilham ve heyecanla dolu sözlerle kadını kendisine teslimiyete sevk etmeğe uğraştı. Ancak kontes kendi değerini bilirdi ve mücadelesiz teslim olmayacak kadar ince zevkli idi. Amma müthetli çok uzatmamağa karar vermişti. Üç hafta sonra teslim oldu!

Metternich bu aşk macerasında kudretinin âdeta fevkiine çıktı! Kadınların en reyblisine, en uyanığına, en hissiz görünüşüne aşkın bütün mestliklerini, bütün füsunuunu tattırdı. Madam dö Lieven bu şehre iyice yakalandı.

Kongre bitince ayrıldılar. Kontes Londraya, Metternich Viyanaya döndü. Birbirlerini aylarca göremediler; yalnız düşündüler ve yazıştılar.

Madam dö Lieven bir mektubunda tatlı bir rüyasından bahsediyor: (Konusuyorduk. Bizi iştirler korkusile daha yavaşça söylemek için beni dizlerinin üstüne almıştın. Kalbimin çarp (Devamı sahife 7, sütun 2 de)

Kontrakt bric MEŞHUR ELLER

No. 17

♠ D 10 7 4 2
♥ A R 8
♦ 9 4 2
♣ V 3

♠ 3
♥ 10 9 7 6 3
♦ R 7
♣ A R D 9 7

♠ 9
♥ D V 5
♦ D 10 8 6
♣ 8 6 4 6

♠ A R 8 6 5
♥ 4 2
♦ A V 5 3
♣ 10 5

Her iki taraf zonda,

Deklarasyon

Cenup	Garp	Şimal	Şark
1 ♠	2 ♠	2 ♠	Pas
3 ♠	Pas	4 ♠	Pas
Pas	Pas		

Kozcu: Cenup,
Oyun: 4 pink.

Garp treflin ruasını çıktı, arkasından damı geldikten sonra körü çevirdi. Yer as ile aldı. Kozcu muhasım tarafın kozlarını düşürdükten sonra şimalden karo dokuzlusunu oynadı. Şark onluyu, kozcu valcy koydu. Garp rua ile aldı, bir kör daha geldi. Bu ikinci körü de yer tuttu. Bir karo daha çevirdi. Kozcu bu leveyi as ile aldı. Mamafih cenup muhasım tarafa bir karo daha vermek mecburiyetinde kaldı. Muhasım taraf trefliden iki, karonadan da iki leve alarak oyunu kurtardılar.

Kritik

Kozcu üçüncü leveyi yerdeki körle aldıktan sonra kozları düşürmeli ve müteakiben elinden ve yerdin körleri izale etmelidir. Bundan sonra kozcu dışarıda olan karoların 4 - 2 düşmüş olması ve ruanın veya damın ikili ta-rafta bulunması ihtimalini derpik ederek sektizinci levede karonun asını ve arkasından ufağını oynar. Eğer tahmini gibi karonun büyüğü garpte ise el tutunca ya kör veya trefli gelecektir. Elde ve yerde kör ve trefli kalmadığından kozcu yerde kalan son karoyu kaçamak ve elinden kesmek fırsatını elde etmiş olacaktır.

Binaenaleyh bu vaziyetin vehametini idrak eden garptaki oyuncunun oyunu kurtarmakta yegâne ümidi, karo ası üzerine ruasını atmaktır. Eğer böyle yapar da as üzerine ruasını atarsa kozcu müteakiben bir pikle yere geçer ve yerdin elindeki valeye doğru bir karo gelir. Bu suretle oyununu yapar.

Teşekkür

Heybeli sanatoryomu baştabipliğinden: Kıymetli sanatkar Müzeyyen Senar, Selâhattin Pinar, Necati Tokyay ve arkadaşlarının müteessemizde verdikleri konser, hastalarımızın acılarına unutturmak ve muztarip kalplarına insirah ve teselli vermek suretiyle çok derin hayranlık ve minnettarlıklarını celbetmiş bulduğundan kıymetli sanatkarlarımıza sanatoryom namına şükranlarımızı sunarız.

YENİ NESRİYAT:

Perde ve Sahne

«Perde ve Sahne» mecmuasının mayıs nüshası güzel ve dikkate değer yazılar, seğme resimlerle çıkmıştır. Tavsiye ederiz.

TİCARİ BİRLİK MECMUASI

5 ci sayı fevkalâde temiz bir başka ile çıkmıştır. Her türlü ticari, mali ve smal haberler ile ameli ve nazari malumatı ihtiva eden bu gazeteyi okuyucularımıza hararetle tavsiye ederiz. Herkes lüzum olan ve 1940 haziranından beri çıkarılan Fiat Mürakabe komisyonları kararları alfabetik sıra ile bu mecmuada toplanmıştır.

Yarın akşam

SÜMER sineması

En güzel filmlerin parlak yıldızı

KAY FRANCIS

GEORGES BANCROFT - RANDOLF SCOTT

ve ANDY DiViNE ile beraber yarattıkları

ve seyircilerin baştan sonuna kadar heyecanla takip edecekleri

MASKELİ İFRİTLER

Hareketli kuvvetli ve büyük aşk ve macera filmi takdim edecekler.

SÖZÜN GELİŞİ

Bağdadın tamiri meselesi

Bağdat bu harbe, hatırımda kaldığına göre, galiba bir tayyare meydanının ele geçirilmesi maksadile bir veya iki kere havadan bombalandı. İşte o kadar. Şehrin içine beki de hiç bomba düşmemiştir. Onun için aylarca bomba yağmuruna tutulup harabeye dönen Avrupa şehirlerini bırakarak Bağda'nın tamirinden söz açmak abes olur.

Fakat müsaade buyurunuz, benim de niyetim bir şehrin tamirinden değil, yeni duyduğum bir tâbirden bahsetmektir. Üstat Refik Halit geçenlerde Arabî ve Fârisî ile karışık ağdalı sözlerin halk ağzında aldığı şekillerle dilimizin yeni tâbirler kazandığına misal olarak «Kazın ayağı öyle değil!» sözünü, bir softa ağzı olan «Kazaya öyle değil!» sözünden çıkma olduğunu yazıyordu. Bunlardan birine de ben rasladım:

Yeni tanıştığım pek neşeli bir halk çocuğunun ikide bir «Bağdadın tamiri»nden bahsetmesi pek tuhafıma gitmişti. Konuşurken bir aralık kalkmaya davranırken «Hele bir Bağdadi tamir edelim!» veya «Bağdadın tamirinden sonra gelirim»; yahut fazla paraya ihtiyacı olduğunu anlatırken: «Ne yapalım Bağdadın tamiri meselesi!» deyip duruyordu. Nihayet dayanamadım:

— Usta, dedim, bir «Bağdadın tamiri» dir tutturmuşsun, nedir bu, yoksa Bağdadi mısın?

— Yok canım, dedi, ne Bağdadi? Biz de sizin gibi lûgat parayoruz şte, ne yapalım bizim lûgatımız da var!

Neden sonra anladık ki bu «Bağdadın tamiri» sözü Bahâî efendisinin «Bâdettaâm» sözünden geliyormuş.

Onun için okuyucularımdan özür dilerim. Bugün herkes, her millet, bütün dünya — bu yeni mânasile — Bağdadın tamiri meselesini düşünüyor. Binaenalevh ondan bahsetmek hiç de abes sayılmaz.

Şevket Rado

Dev Sıynası

Bu ne biçim bayram?

Bahar bayramı yalnız ardı ardına gelen tatil günlerinde gezip dinlenmekle geçti. Ne kapı kapı doluşup hisım akraba eli öpenler; ne yaldızlı, çiçekli tebrik kartlarını minimini zarflara koyup posta giselerinde itişip kakışanlar; ne sokaklarda el ense eden pehlivan gibi anasız. birbirine saldırıp bayramlaşanlar görüldü.

Ne şerefe törenler yapıldı, ne şölenler verildi. Kurukuruya, davulsuz, zurnasız, sessiz, sadasız bir bayram geçti...

Halbuki bütün kutlamalar, bütün tören ve şölenler, bütün eğlenme ve sevinmeler bu bayrama saklanmalıydı. Zira yedisinden yetmişine kadar bütün millet aylarca hasretini çektiği ve bir daha yüzünü göremeyeceğini sandığı güneşe, rengini unuttuğu mavi göke kavuştu.

Fırtınaların ortalığı kasıp kavurduğu, tipilerin yol kestiği, bazzaların seçeklardan sarktığı, odun ihtikârcılarının halkı haraca kestiği kış bayramlarında toplar atıp sözde bayram edebilen bizler fırtınasız, tipisiz, mangalsız, sobasız bayramda sevinçten kabızlaşmamalı, neşeden yerimizde durmamalı, sokaklarda birbirimizi kutlayıp sarmaş dolaş olmalıydık!

Bu ne biçim bayram?...

Karneler

Yapışık kardeşleri hatırlatan yeni ekmeke karnesini elimize alınca bizde tasarruf fikrinin ne derece ilerlediğini düşünüp sevinдик. Şimdiye kadar bir aylık kuponlarla doldurulan bir karneye bu sefer iki aylık kupon sığdırılmış.

Demek oluyor ki karne usulünün başındanberi bu iş için harcanan kâğıt miktarı bu suretle yarıya inmiş; geçen aylarda harcanan kâğıtlar da yarıyariya boşuna harcanmış bulunuyor.

Vakıa zaram neresinden dönlse kârdır amma her iş baştan iyi hesabedilmemiş olsa geri dönlünceye kadar edilecek zararın tutarı pek az olmasa gerektir.

Şimdi iki aylık kuponların sığdırıldığı karnelere, yarı, belki dört aylık kupon sığdırmak da mümkün olabilecektir. Gerçi bu, tasarruf fikrinin her gün biraz daha olgunlaştığını gösterir de boşuna giden masrafa acımağa mâni olamaz sanırım.

Bir bina

Çalatasaray karakolu, o semtin güzelliğini bozuyor diye al ağzı edildi.

Gerçekten o bina, etraftaki lüks mağazaların şatafatına, hele önlünde mekik dokuyan mantar pabuçlu kadınlarla bostil delikanlıların ihtişamına hiç uymuyordu.

Zavallı bina, böyle güzel bir yerin görünüşünü bozmanın cezasını, tepesine imar kazmasını yemekte suretile, çekti. Çekti amma biçare, bir türlü can veremiyen hastalar gibi, yahut kasap satrından kaçmış mandalar gibi, ölümlü derim arasında, acayip bir durumda kaldı. Ha şimdi ölecek, ha şimdi kaldırılacak diye günlerdenberi bekleyip duruyordu.

Ya bu işe hiç başlanmasaydı, yahut başlandı, bitirileseydi. Yoksa bu çirkin durum karşısında eski hali gözlerde tütmeye başlayacak!

DÜNYADA NELER OLUYOR

Deve karninde düğün ve cenaze merasimi

Mısır polisi son zamanlarda garip bir afyon kaçakçılığı meydana çıkarmıştır: Bir müddettenberi, alman bütün tedbirlere rağmen, Mısırda çok miktarda afyon girdiği görülmüş, polis birçok araştırmalar yaptığı halde bir netice elde edememiştir. Kaçakçılığın nasıl yapıldığı düşünüldükten bir gümrük memuru Kantara gümrüğüne gelir bir deve kafilesinde

deki 7 deve den güphelenmiştir. Bu develer bir kenara çekilerek karnlarını yarıncı, alüminyum tüpler içinde 20 kilo afyon çıkmıştır.

Bundan bir müddet sonra gelen ikinci bir kervanın develeri de aynı ameliyata tabi tutulmuş, 5 devenin midesinden 27,5 kilo afyon çıkarılmıştır. Bu hadiseler üzerine develerin midelerinin röntgenle muayene edilmesi düşünülmüştür.

Dağlık ve kış uzun ve çetin olan yerlerde kayak çok kullanılır. Günlük hayat bunusuz olamaz. Cenebi Bohemiya'da Terzits nahiyesi halkı da ski kullanmadan hiç bir iş göremez. Bu yıl, kışın uzun sürmesinden Terzits halı kayaklarını bol bol kullanmıştır.

Düğünlerde, gençler evlerinden kiliseye kadar, adeta müsabakaya iştirak eder gibi skillerle kayakla gitmişlerdir. Cenaze merasimlerinde de ölümleri, mezarlığa kayakla götürmüşler, kayakla gidip gelmişlerdir.

İSTANBUL HAYATI

Buhrandan doğan modalar

Kul bunalmayınca Hızır yetişmez, derler. Harb buhranından bunaldıkça zekâlarımız da Hızır yoklamağa başladı. Darlık, yokluk sıkıntıları önlemek için türlü çareler icade ediyoruz. Meselâ elbisede tornistancılık bugünün modası oldu. Âdi kumaştan bir takım elbise altmış lirayı aşınca eski elbisenin kıymeti iki kat daha arttı. Kumaş eskiyip rengi bozuldu mu, çevir içini dışına. Birçok terziler yeni kumaş biçimlerden ziyade eski elbise çevirmekle meşgul. Sokakta birinin sırtında yeni elbise görünce gözler evvelâ ceketinin göğsüne dikiliyor. Ekserisinin sağ tarafındaki kalın çizgi, ceketin bir tornistandan ameliyesi geçirdiğini ve mendil cebi kesikliğinin örüldüğünü meydana çıkarıyor. Mamafih şimdi onun da çaresi bulundu. Eskiden spor biçimi ceket yalnız gençler arasında rağbet görürdü. Vaktile bunu hoppa kıyafeti sayarak ağırbaşlılığı uygun bulmayan birçok yaşlılar da şimdi spor biçimi, yani cepleri dışımda yapılmış ceketler giymiyor. Çünkü ters yüz edilince belli olmuyor. Elbise kumaşlarının da açık renkleri rağbette. Eskiyip tornistandan yapıldıktan sonra bir defa da başka renge boyatılıyor. Böylelikle bir takım elbise üç defa yenileniyor!

Ya ayaklabılarının hali?.. Ayağı incitmiyen hafif, zarif kunduralar modadadır. Kalktı. Genç, ihtiyar herkes altları iki parmak kalmışında, takunya gibi kaba saba kunduraları sürüklemek için hayli zorluk çekiyor. Altı delince pençelenmesi kolay olduğu için bu zahmeti göze alıyoruz. Muhakkak ki, tramvaylarda yolcu kalabalığının fazla olduğu da ayaklabı düşüncesinden doğuyor. Otuz liraya alınan iskarpinin çabucak eskimesi için tramvay parası feda ediliyor. Son zamanlarda bir de zirhlı kunduralar çıktı. Bu, ölçeleri, burunları demir nalçalı ayaklabıları pek revaçta. Hespalar, adım attıkça çiki çak, çiki çak... diye öyle de âherkdi sesler çıkarıyorlar ki, kaldırmada iki kişi yürürken insanın hatırlarına derhal eski mahalle suları geliyor.

Zirhlı iskarpin modasından da yeni bir zencat doğdu; «nalçalılık». Omuzlarında birer eskici örsü, ellerinde çekic ve tel halkalara takılmış demir nalçalarla aşkama kadar kahvehaneleri, dükkânları, yazınhaneleri dolayıyorlar. resmi daire kârlarında bekliyorlar. Eskici dükkânına kadar gitmeğe lüzum kalmıyor. Iskarpin nalçaları eskienler oturdıkları yerde tamir yaptırabiliyorlar.

Buhran darlığı ile çarpışan zekâlar kadmle için de nihayet alüminyum kaplı acayip iskarpinleri icadetteler. Tabii ki bunların tamiri için kunduracıya gidilemez. Yakında, portatif ocakları, körtükleri, lehim tamları koltuklarında; «eski ayaklabılar tamir ediyoruz...» diye bağırarak sokaklarda dolaşan tenekeçileri de görecekiz.

Havalar biraz ısınca erkekler arasında başı açık gezmeke modası da aldı, yürüdü. Şimdi bir hayr sahibi çıksa da yalın ayak gezmeke modasını ortaya atsas... O zaman istediğini kadar yol yürür. Taban derisi incecektir, sert taşlar üzerinde evvelâ acır amma, yavaş yavaş ona da alışır. İnsan oğlı nelele alışıyor ki... Böylelikle hem ayaklabı masrafından, hem de o kocaman kunduraları taşımak külfetinden kurtulmuş oluruz. Eh, erkek işlerinin hemen hepsinde bizi mateden bayenlar yalın ayak modasında da geriye kalmazlar ya!

Cemal Refik

Edirne'de köy gezileri

Edirne (Akşam) — Beden terbiyesi atlı spor köy gezilerinin son mevsim gezisi dün (Hıdraga) köyüne tertibedilmişti. 30 kişilik bir grup halinde hareket eden atlı kafilâ iki saat süren bir yolculuktan sonra köye varmışlardır.

Köyün değirmeni ve deresi kenarında dört saate yakın köylülerle hep bir arada toplanarak samimî hasbillerde bulunulmuş ve akşam üstü havanın da çok güzel olmasından dolayı iyi bir seyahat yapan atlı grup neşe içinde Edirneye dönmüşlerdir.

Akşam kız sanat mektebinin müsameresi

İstanbul Akşam kız sanat mektebi talebesi evvelki gün mektep binasında bir sergi açmıştı. Dün de, Eminönü Halkevi salonlarında, bir müsamere verilmiştir. Müsamereye iştirak eden kızlar, «Ağzın köyü» adlı müzikli bir piyes temsil edilmiş, bundan sonra talebelerin yaptıkları elbiseler gösterilmiştir.

Japon donanması Hint Okyanusundaki Müttefik nakliyatına mâni olabilir mi?

Dünya harbinin belli başlı iki mühim cephesini teşkil eden Hindistan ile Rusyaya yapılan silâh ve malzeme nakliyatının Hint Okyanusundan geçmesi sebebiyle bu deniz Atlantik kadar ehemmiyet kesbetmeğe başladı. Alman ve İtalyan denizaltılarının Hint Okyanusuna gönderilmeleri hem mesafenin uzaklığı ve hem de burada müsait üsler bulunmaması yüzünden hemen hemen imkânsız olduğundan bu Okyanustaki mücadeleyi Japon donanması üstüne alması lâzım gelmektedir. Bu hale göre Hint Okyanusundaki Müttefik nakliyatına Japon donanmasının taarruzu mevzu bahis olmaktadır. Japon donanması bu taarruz hareketini icra için nasıl bir plân tatbik edecektir ve taarruz için ne cüss gemiler kullanacaktır?

Gerek Hindistana ve gerek İran yoluyla Rusyaya nakliyat yapan İngiliz ve Amerikan vapurları Ümit burnundan sonra kısmen Şarkî Afrika sahilini takib ederek Hint Okyanusunun garbında muayyen rotalar üzerinde seyrettiklerine göre Japon deniz kuvvetlerinin bu vapurları ya açık denizde arayıp bulmaları ve yahut Hindistan limanları önünde ve Umman denizinde yakalamaları icabeder. Malzeme ve asker yüklü Müttefik vapurları Afrika şarkındaki bazı İngiliz limanlarına su ve mahrukat ihtiyaçlarını ikmal için uğrayacaklarından Japon taarruzunun bu limanlara yakın sulara kadar sokulması da düşünüldü. Fakat Afrika sahilinin Sirgapur, Cava ve Sumatradaki Japon deniz üslerinden 5000 mil uzakta bulunması hafif su üstü kuvvetlerinin bu sahillerde korsan hareketleri gönderilmesini müşkül kılacağı gibi bunların himayeli vapur kafilelerine taarruzları da kendileri için tehlikeli olacağından bu uzak hareket daha ziyade büyük tipteki denizaltı gemilerine yaptırılabilir. Binaenaleyh Japon denizaltıları Şarkî Afrika limanlarına giren ve çıkan gemilere taarruz edecekleri gibi bunlardan bazıları da Hindistanın garbındaki limanlarla Basra körfezi sahilinde Müttefik vapurlarının yollarını keseceklerdir. Gerçi denizaltıları için üslerinden çok uzaklarda hareket yapmak güç bir iş ise de bunların depe hizmetini görecektir su üstü gemileri. kaçamak surette beslenmeleri mümkündür.

Hindistanın en mühim limanlarının bulunduğu Bengale körfezi Japon donanmasının kontrolü altına girmiş olduğundan buradaki İngiliz nakliyatı büyük bir tehlikeye maruz kalmıştır. Bu körfezde Japon donanmasının su üstü ve su altı gemilerinden başka tayyareleri de Müttefik seyrüseferini izâ edecek durumdadır.

Hint Okyanusunda henüz Atlantikte olduğu gibi bir meydan muharebesi mevzu bahis olmamakla beraber gerek İngiltere ve Amerika Hindistan ve Rusyaya sevkedilmekte olan malzemenin ehemmiyeti ve gerek Hindistandan bilhassa İngiltereye gönderilen ham maddenin hayati kıymeti haiz olması bu denizdeki nakliyatı konvoy usulile yani harb gemileri himayesinde yapılmasına ihtiyaç gösterdiği muhakkaktır. Konvoy teşkilâtı nakliyatı hayli gecikmelere sebebiyet verdikten başka bir çok harb gemilerini de surf bu işte kullanmış. icbar ettiğinden gemi sıkıntısı büsbütün arttıracaktır.

Filhakika Japon donanması Hint Okyanusunun şarkına inhisar eden üslerinden bu vâsi Okyanusu kontrol edemez. Hindistandan Avustralyaya giden yol bir dereceye kadar Japon tehdidine maruz bulunuyor ise de Ümit burnundan Eritreye kadar uzanan Şarkî Afrika sahilleri ne sürünerek gidecek vapurların Japon denizaltılarından fazla endişe etmelerine mahal yoktur. Fakat Japonlar Hint Okyanusu ortasına serilmiş Maladive, Seychelles, Chagos adalarını işgal ve üstelik Madagaskardan da istifade etmeği temin ederlerse Hint Okyanusundaki nakliyat hattı Afrika sahilindeki seyrüsefer de dahil olmak üzere ciddi bir tehlike içine girer. Seylân adası Japon istilasına uğradığı takdirde ise Hindistana ve Rusyaya yardım ancak kaçamak suretile yapılabilir. Binaenaleyh Müttefik devletler Seylân ve Madagaskarı Japonlara kaptırmamak için mümkün olan her çareye bağ vurnak mecburiyetinde bulunmaktadırlar. Bu sebeptendir ki

İngiltere Seylânda kuvvetli bir filo bulundurmağa ehemmiyet vermektedir. Akdeniz ve ana vatan filolarından ayrılan dritnot, tayyare gemisi, kruvazör ve muhriplerden mürekkep bu filonun bugünlerde Seylâna varmış olduğu tahmin edilmektedir. Bu vaziyet karşısında Japonların Hint Okyanusundaki Müttefik nakliyatını denizaltı taarruzlarına ilâveten tayyare gemilerinden uçuracakları tayyarelerle de tâtîc etmeğe çalışacaklarına ihtimal verilebilir. Fakat tayyare hareketi bu geniş sahalarda ancak mahdut anılara inhisar edeceğinden tesiri büyük olamaz.

Hulâca: Hint Okyanusunda gündengüne çoğalan İngiliz ve Amerikan nakliyatına Japon deniz kuvvetleri tarafından vurulacak her darbe Birmanyada çarpışan kendi ordusuna ve Şark cephesindeki Alman ordusuna ehemmiyetli bir yardım olmakla beraber Ümit burnundan Basraya kadar Afrika ve Arabistan sahillerinin İngiliz hâkimiyeti altında bulunması ve diğer hareket sahalarından bu mntakaya fazla Japon denizaltı... ayrılmaması sebebiyle Hint Okyanusundaki Müttefik nakliyatının bazı zayıfları göze alarak devam edeceğine şüphesiz nazarla bakılabilir.

A. B.

"Ne yapayım, dayanamadım, 160 bin lira bu!..."

Samsundan Bafra'ya götüreceği 161,500 lirayı çalmağa kalkışan posta müteahhidi böyle diyor!

Samsun (Akşam) — 25 nisan 942 cumartesi günü Samsun postahanesinden 150 bin lirası Bafra Ziraat bankasına, 11,500 lirası Bafra posta şubesine ait olarak 161,500 lira sayılarak 7 torba içine konulmuş ve ağzuları mühürlendikten sonra posta torbasına konulmuştur. Paket sahabilez saat onda o gün Bafraya gidecek diğer posta müraselatı ile birlikte idarenin müteahhidiğini yapan Ali'ye teslim edilmiştir.

Ali, postayı ve paraların bulunduğu paketi alarak doğrudan işletmekte olduğu hana gelmiş ve orada adamlarına postayı götürmek üzere, kendine ait bulunan otomobilini hazırlamaları için emir verdikten sonra paralarını alarak hanın odalarından birinin içinde kullanılmayan ocağın içinde duran bir sobanın içine saklamıştır. Bundan sonra aşağıya inerek hazırlanan otomobile diğer posta paketlerini koyarak ve yanına başka kimse almadan saat 11 buçukta Bafraya hareket etmiştir. Yarım saat kadar gittikten sonra Kurupelit ilerisinde 22 nci kilometrede Çakırlar mevkiinde iki tarafı fundalık olan bir virajda durarak otomobili yoldan çıkarmış ve sol tarafa bırakmış. Buradan sonra otomobilin bir önden, bir arkadan iki lastiğini birakla delerek havasını indirmiş. Sonra da iskarpinlerini, çoraplarını çıkararak her birin bir tarafa fırlatmış, tırnakları yüzünün muhtelif yerlerini yarak, saçlarını dağıtarak kendisine büyük bir kavgadan çıkmış, perişan ve yorgun bir adam süsü verdikten sonra arabadaki posta paketlerinden birinin bağı olan ince bir zincirle elerini bağladıktan sonra otomobili bıraktığı yerden 20 metre ileride fundahklar içinde bir su biriktiricisinin içine yüzükoyun yatmış. Bu suretle kendisini, bir taarruza uğradığını ve paraların müteahhirları tarafından çaldığı zannını uyandırarak Samsunda hanın odasına sakladığı paraların üstüne oturmak istemiştir.

Çuğu, Ali böylece bir saatten fazla orada kalmıştır. Saat bir buçukta Bafrada Samsuna gitmekte olan Sansuz Bayta: müdürü B. Mümtaz viraj döne dönmez, posta arabasının yolu haricinde hendek içinde lastikleri patlak, kapıları açık, öntekrelekler çarpık bir vaziyette durduğunu ve yanında kimse olmadığını, gerekerek, otomobilini durdurmuş ve yanına gitmiştir. Bu esnada bir otomobilin durduğunu ve konuşmalar olduğunu duyan Ali yalancıkandan inlemeğe başlamıştır. B. Mümtaz sesi işitince, şoförle birlikte sesin geldiği tarafa giderek Ali'nin yukarıda tarif ettiğimiz şekilde bir su biriktiricisinde perişan bir halde yatmakta olduğunu ve inlemekte bulunduğunu görmüştür. Baytar müdürü ile şoför Mehmet, Ali'ye yerden kaldırarak ne olduğunu kendisine sormuşlar.

O da:

— Bafraya postayı götürüyordum. Yolda iki adama rasgeldim. Birer lirayı Bafraya götürmek üzere onları otomobile aldım. Tam burada lastik patladı. Otomobili durdurdum, tamir etmek üzere aşağı indim. Bu sırada yolculardan biri, mavi gözlü ve kırmızı yüzü olan, mendiline ce-

binden ç'kardığı şişeden bir mayı döktü. Ben kolonyaya zannettim. Birdenberi beni yakalıyorlar, ilâç olduğunu sonradan anladığım mendil burnuma tıkalılar. Ben can hevlile onlara sanıldım. Bir taraftan onları bırakmak istemiyordum ve diğer taraftan nefes almağa çalışıyordum. O aralık kendimi kaybetmişim. Ondan sonrasını bilmiyorum. Ayıldığım zaman kendimi işte burada perişan ve bitkin bir halde buldum. Hiç takatim yok, kimliyamiyorum... diye göya bağında geçenleri anlatmış.

Bunun üzerine Baytar müdürü otomobile binerek 13 üncü kilometrede bulunan Kurupelit jandarma karakoluna gelmiş ve oradan telefonla vaziyeti valiyeye haber vermiştir. Bu suretle hâdiseye itilâ' hası olunca, başta vali olmak üzere Emniyet müdürü, Jandarma komutanı ve kâfi miktarda jandarma olduğu halde, vaka mahalline giderek tahkikata başlamışlardır. Vaka mahallinde yapılan tahkikat neticesinde postanın soyulmadığı ve işin mürettep bir oyun olduğu anlaşılarak Samsuna dönlmüştür.

Saat üçten sonra zabıta şehirden araştırmalara başlamıştır. Şüphe edilen birçok kimseler dinlenmiş, bir arada müteahhid Ali'nin oğlu da nezaret altına alınmıştır. Ali, müddei umumiye tarafından sorguya çekilmiştir. Burada da aynen vaka mahallinde verdiği mürettep hâdiseyi anlatır tarzda ifadesinde ısrar etmiştir. Ali'nin oğlu nezaret altında bulundurulmuş ve derhal memurlarına:

— Beni bırakınız, hana gideyim! Her şeyimiz açıktır. Eğer hemen gitmezsem mahvoluruz; diye sarfettiği sözler, paranın hana bir yere saklandığı şüphesini uyandırdığından hanı kerdan altına alınmıştır.

Pazar günü saat dokuz buçukta hana gidilerek aramağa başlanmıştır. Bu taharriyatı yapan Çarşı karakolu komiseri B. Sait her taraftan sonra, nihayet paranın saklı bulunduğu odaya girmiştir. Burada halı ile örtülü ocağa bakılmış. Ocağın içinde ve kenarlarında üzerler tozlu kitapların bulunduğu görülmüştür. Halının diğer ucu kaldırıldı, zaman, orada tozsuz tertemiz bir sobanın durmakta olduğu görülmüş içine bakılmış ve para torbaları görülmek çıkarılmıştır. Yedi torba içine konulmuş ve ağzıları ayrı ayrı mühürlenmiş olan bunlardan yalın bir tanesi mühür bozulmuş olarak ve diğerleri aynen ele geçirilmiştir. Mühür bozulmuş olan torbada ellibin lira bulunuyordu.

Bu şekilde paralar bulunduktan sonra suçlu, işlediği cürmü tafsilatle anlatmıştır. Bunun üzerine tahkikat evrakı tamamlanarak suçlu müddei umumiye verilmiş ve hâdiseye üzerinden henüz yirmi dört saat geçmemiş olduğu için, Meşrut suçlar kanununa tevfiakan suçlunun muhakemesi yapılarak kendisi dört sene 6 ay on güne mahkûm edilmiş ve derhal hapse atılmıştır.

Suçluya bunu niçin yaptığı sorulduğunda: «— Ne yapayım, dayanamadım. Laf değil, 160 bin lira bu demiyordum.

HER AKŞAM
BİR HİKÂYE

9 KIRMIZI TAŞ..

Çocukluğundanberi yerlerde, sokaklarda öteberi bulanlara pek şaşırırım. Meselâ pek küçükken arkadaşlarım sokakta para bulurlardı, düdük bulurlardı, Zıppı bulurlardı. Ben hiç bir şey bulmadığım için kendilerine son derece hayret ederdim. Acaba başları öne eğilmiş, gözleri yerde mi yürüyorlardı?... Bilmem ki...

Lâkin 1938 senesinde ben de yerde bir şey buldum. Ve bu yüzden başıma neler geldi, Şerburu lımanından kalcan bir vapura binecektim. Fakat bu küçük şehirde birkaç saatlik vakitimi daha vardı. Geziyordum. Limana doğru yürürken ayakta bir şey çarptı, baktım, bir kurşun yüzük. Lâkin pek acayip bir şekilde idi. Üzerinde entariye benziyen bir şey yazılmış, habarları bir insan şeklinde vardı. Bir erik...

Bu minimini kurşundan adam elinde bir lamba tutuyordu. Bir tarafta da gene kabartma. Bir kitap şeklinde, onun üstünde de bir iskelet kafası ve bütün bunların etrafında 9 tane kırmızı adı taş vardı. Hayatında hiç bu kadar garip bir yüzük görmemişim. Onu evvelâ polise götürmek için düşünürüm. Lâkin kurşun yüzüğün maddi kıymeti hiçti. Belki de:

— Bunu sokakta buldum!.. diye kendisine götüreceğim polis memuru benimle alay edecekti. Kurşundan, adı taşı, hiç para etmiyen bir yüzükten kaybeden adam onu göldü polisten aram mı idi?... Hatta ihtimal bu acayip yüzüğün kendisi istediğiyle sokaka atmıştı. Bunun için acayip yüzüğün otelde alkolle adanmıştım. Ev parmağıma taktım. O günü akşam üstü de vapura bindim.

Geminin baş kamarotuna biletimi uzattım. Lokantada yerimin tayinini istiyordum. Baş kamarotun gözleri elime ilgisine hemen öteki işlerini bıraktı. Doğrudur. Son derece hürmetli bir selâm verdikten sonra:

— Emrettiğiniz yer size ayrılmaktadır. Muhterem efendim. Nasil bir masa arzu buyuruyor Salonun ortasında mı? Yoksa pencere kenarında mı?... Tek küçük masa mı? Yoksa büyük masa mı? Arzuunuz benim için hudutsuz bir zevkle yerine getirilecek bir vazifedir...

Böyle söylerken yine aynı mübâlağalı hürmetle önmüde eğildi. Adam öteki yolcuları tamamiyle unuttuysa, Tuhaf şey!.. Bütün bu iltifatlar nereden çıkıyordu ki?..

Yalpaladın korktuğum için lokanta salonunun orta yerlerinde orkestradan da epeyce uzakta bir yer seçtim. Baş kamarot etrafında pervane gibi dönüyordu. Seyahatlerde vapurdan çıkarken bahış vermek iyidir. Fakat yolculuğun başında da kamarotlar vesaire biraz paraca okşanacak olurlarsa size daha ziyade canlı gönülden hizmet ederler. Ben de bunu düşünerek, adamın bu sevinçli ekşiltimemek maksadıyla onun eline birkaç para sıkıstırma istedim. Lâkin baş kamarot kendisine hakaret edilişi gibi:

— Aman muhterem efendim... Ben deniz sizden para alabilir miyim? İnkânı mı var?... Ne mutlu bana ki size hizmet etmek şerefine nail oldum. Bunun şerefi, zevki para ile ölçülür mü hiç?..

Tuhaf şey!.. Ben ne imişim meğerse?..

Baş kamarot esrarengiz bir tavırla bana doğru eğilerek:

— Muhterem efendim siz zannederek sağ elinize yüzük parmağına bakmak tenezzülünde bulunmadılar...

Adamın sağ eline bakınca da daha hayretten bir çığlık koparacaktım. Çünkü onun da parmağında aynen benim yüzüğün eşi vardı. Aynı kabartma şekiller... Yalnız benim yüzükte dokuz kırmızı taş bulunmasına mukabil onda yalnız bir tek kırmızı taş göze çarpıyordu.

Baş kamarot, benim yüzüğümü gördüğümü anlayınca o zamana kadar bir eşine raslamadığım şekilde acayip bir selâm verdi ve:

— Kahrolsun pijamaları!.. diye fısıldayarak esrarengiz bir tavırla yanından uzaklaştı.

Ertesi günü yemekte bana gayet nefis, eski bir şarap getirdi. Ve yavaşça şu izahatı verdi:

— Bu şaraplardan geçen sene gemimizle seyahat eden «.....» veliahdı için 6 şişe getirilmişti. Dünyanın en eski ve en güzel şaraplarından. Vellaht bunlardan yalnız beş şişesini içmiş... Bir tanesi kalmıştı. Onu gemi ambarından çıkartıp size getirdim muhterem efendim...

Büyük bir itina ile şarabı bardağıma boşalttıktan sonra:

— Kahrolsun pijamaları!.. diye mırıldanarak uzaklaştı.

Bu macera gittikçe beni sarıyordu ve tuhafına gidliyordu. Baş kamarotu bir kenara çekip ağzım aramağı bu işteki sırını işi yüzünü öğrenmeğe karar verdim. Lâkin buna ihtiyaç kalmadı.

Yemekten sonra güverteye çıkmıştım. Yanıma gayetle şışman, ense kulak yerinde, zengin olduğu her halinden anlaşılan bir adam yaklaştı. Gemiyi bindiğim andan itibaren bu adamın azametli hali gözümün çarpmıştı. Kalabalık bir maiyet erkânı ile seyahat ediyordu. Emrinde usaklar, hizmetçiler vardı.

Lâkin hayret!.. Şışman adam âdetâ yaltaklanıncasına, sükûd pükûm ve kinseye göstermediği bir hürmetle yanıma yaklaştı:

— Siz selâmlamama müsaade buyurmuş musunuz muhterem efendim?... dedi. Selâma mukabele ettim. Lâkin son derece şaşırmıştım. Yanımda yer gösterdim. Oturdum:

— Beni affediniz efendim!.. Ne hadime... Kahrolsun pijamaları!.. dedi. Gözlerim dört açılmıştı. Kahrolsun pijamaları!.. İşte gene aynı öleme!..

Adam böyle söylemekle beraber kamarotun yaptığı şekilde ve gayet acayip bir tarzda selâm verdi. Bu esnada sağ elinin parmaklarını açmıştı. İşte o sırada kendisinde de aynı yüzüğü gördüm. Evet baş kamarotun ve benimkinin aynı olan bir yüzük... Yalnız benim yüzüğün 9, kamarotun 1 kırmızı taşına mukabil bu adamdaki yüzükte sadece 2 taş vardı.

Konuşurken bu adamın Uzak Şarklara iş yapan gayet zengin bir tüccar olduğunu anladım. Herif milyonlardan bahsediyordu. Lâkin ikide birde:

— Kahrolsun pijamalar!.. diyerek sağ elindeki yüzüğü işaret ediyordu.

Bir aralık bana âdetâ yalvarıncasına:

— Ah muhterem efendim... Şu parmağımdaki yüzüğün 2 kırmızı taşının üçe çıktığı günü görebilecek miyim?... Oraya bir taş daha koydurabilecek miyim?... dedi.

Cevap verdim:

— Koydurun... Yüzüğünüzü 3 taşla yapın!..

Adamcağın gözleri parladı:

— Aman muhterem efendim... Kulaklarıma inanmıyorum!.. Demek müsaade buyuruyorsunuz?... Yüzüğümün 3 taşlı olmasına müsaade buyuruyorsunuz... O halde koydurabilirim, koydurabilirim!..

Bu konuşun tezahür karşısında sonsuz bir hayrete düştüm. Lâkin bu sırada yanımda öteki yolcular da geldiği için sözümlümlü gidişli değiştiğime mecbur oldum. Artık şışman tüccar bana nasıl kul köle âdetine bilmliyordu. İstemesem adam canını vercekti. Geminin barında her gece şampanyalar açtırmağa kalkıyordu. Fakat ben istemiyordum Çünkü işin içinde bir yanlışlık olduğuna anladım. Bütün bunları hakketmiş vaziyette değildim. Mamafih seyahatim hakiki bir kiralın yolculuğu gibi geçti.

Sonradan işi öğrendim. Meğer Şarklarda meşhur «entari dostları» ve pijama düşmanları adında milletler arası bir cemiyet varmış. Bunun âzası milyon göçmüştü. Cemiyete mensup olanlar bütün hayatlarında ya-

Gördüklerim, duyduklarım

Yağlıkçı Haşim efendi ile mirasçıları

Evveleri sofrâ havlusuna, peşkire büyük mendile yağlık derlermiş; bunları yapan ve satanlara da yağlıkçı. Kapağarcısı'nın Haffafı tarafından Kalkapçılarbaşı kapısından girip, köşedeki çeşmenin yanından sola sapıp Tulumba meydanını geçince, sağ, sol boydanboya Yağlıkçı çarşısı imiş.

Yağlıkçılar gidişde işi büyültüp tül-bent, salâsur, patiska, erkek camaşırından hilâl gömlek, don, mintan; hamam takımından peştemal, silcek, kükuletili bornoz; gelinlere gelinlik elbise, tel duvak, başlık; lohusalara çocuk levazımından takke, yaka bezi, zıbın, pamuklu, ipe bezi, etek bezi ayak bezi, kundak, beyaz duvak, yeşil duvak ve sairâ satarlardı.

Yağlıkçı Haşim efendi o çarşıdaki yağlıkçıların ağababalarından. (Sivastopol önünde yatan gemiler) türkiş çıkışındanberi dükkân, tezgâh işletenlerdemiş; dükkân da kadınelerimizin daimi uğrağı imiş.

Adama çocukluğunda yetiştirmiş; sokli iyice gözümün önündedir. Azizliye fesinde ağabani sarık, çenesinde kır sakal; sırtında soluk kâğıt keikül kürk, peykeye bağdaş kurmuş, elinde lülesi piring tablaya dayanık upuzun çubuk, önünde ateşin zerresiz görülmeyen mangal, soğuktan çivi keserken maşayı mangalın kenarından firdolayı döndürür, birkaç micir, kivilcim belirtince göya ısınır.

Ne istenilirdiye, derhal on an iki yaşlarındaki çuğama emri verir: (Falanı indir!)..

Gene çubuğu ağzında, indirilenleri açıp açıp gösterir, beğenip parasını verdim mi ağır ağır sayar, boyuna kaçakla bağli torbayı göğsünden çıkartıp (Rabbim kessenize Halil İbrahim bereketi versin) diyerek içine atardı.

Hal meydanında, alışveriş az bir esnafcağı; halbuki çarşı komşuları derlerdi ki:

— Para ile imanım kinde olduğunu ancak Allah bilir. Bunun bu haline bakmayın, altın babasıdır; küp küp küflüleri vardır. Burada, Asmaatında, Balıkpazarında da kaç baş mülk sahibi değile bileklerimizizi keseriz!

Fazaza bir ögle istik dükkânına git; 20 paralık yarım okta ekmeğe 40 paralık beyaz peyniri ve tahin helvasını ve yahut yapmacık üzümünü katık ede ede, çirâğıyla beraber karın doyuruyor.

Bu esnada şöyle girilirdi:

— Kör boğaz ne tiksân daha var mı der, doymaz. Yemekten yarı tok, yarı aç kalkmak hem sevap, hem vücuda nafidir. Helâlden beş on para kazanacağım, çocuk çocuğum nafakasını çıkaracağım diye içine ile kuyu kazıyorum. Padışah sikkesini selef (yani seref) dağıttımanı vebâli çok. Bunu da geç, ak akçe kara gün için; hasta-lık, ölümlü bizler için. Bir kenara hekim, hocalık, cenazelik beş on kurus koymak lâzımkın koyamıyorum.

İdaresinden de açarlar:

— Sebzenin, meyvanın turfandasını katiyen eve sokmam. Taze baklanın, bezelyenin, dal bastı kirazın, canerik, bahçe erliğin okkasını çeyreğe almam. Aeelem ne? Bollaş ibadullahı hale gelsinler bakalım. Yüz dirhemine vereceğimle batmanımı alayım; günlerce yiyip çik desinler, bir daha da istemesinler...

tarken hep entariyi giyerlermiş... Cemiyet âzası birbirlerine karşı pek hürmetkâr davranırlarmış. Bütün cemiyet mensupları birbirlerini ellerinden gelen yardımı esirgemezlermiş... Sonra aralarında bir takım rûbeler varmış... Bunlar tasdiklari yüzüklerdeki kırmızı taşların adedi ile ölçülürmüş... En büyük rûbe 9 kırmızı taşmış. Bu 9 kırmızı taşlı yüzüğü taşı-

Haşim efendi cedlerinin tanıdığı ya, karısı büyük annemin annesile, kızı büyük annemle akrân, yıllardanberi bize gelip giderlermiş.

Kim yetmişine kocaya verip damadı iç güveysi alıyordılar. Kaynata hasıslığı derece buluttan nem kapıp köpürerler; damat ise genç ve başına buyrukçana. Bu gidişinden dolayı evde yürüdüğü pat pat, bastığı çat çat derken, Haşim efendi kasa kesip, İstanbul kadılığına başvurup kâzını, kucağındaki masumiyete beraber, dekanlıdan ayırıyor.

Seyyibinin köşede kalması, hem de fuzulî etmek yemestî cüzü değil. Kalemilerin birinde 200 kurus ayıklık dâstip, yağlıca, kâmil halli, ağızsız, külsizliği besbelli bir adamcağızı yeni damat olarak gene yanlarına alıyordılar.

Çok geçmeden yağlıkçının hanım cennetliyece ehlî, kadımların (Erketen vefa, zehirden şifa) meselini yerine getiriyor. O zamanlar (molada) denilen, tahta silmeğe, camaşır yakmağa almış, yanaklarının alı yerde, iriyarı, güçlü kuvvetli Çerkes cariye-yi hemen nikâhı basıp odasına çeki-yor.

Altmışını geçmiş yaşta tekne kazın-tısı bir evlâda nail olur olmaz kızı, damadı, torunu leyileğin attığı yavru, Yüzlerine bakma yok, lâf etme yok, abus suratla boyuna söylenmede:

— Nafakası üstüne farz olıyan bunca cemmi gafiri tabekey besliyeceğün? Evli evine, köylü köyüne gitmek gerekirdi.

Biçareler ıslık şıkanı. Bu hale dayanamayıp ılık oda tutuyorlar, eşyalarını toplamağa başlıyorlar. Buna da barut kesilen Haşim efendi:

— Bana bir defa danışmadan, izni-mi almadan bu ne küstahlık, haddini bilmezlik!.. deyince, kızının (Her gün bizl kovuyorsunuz, canımıza tak dedi.) cevabı üzerine:

— Vay alçak, vay melân babana karışık veriyorsun ha itaatlen çıkı-yorsun ha! Defol, artık senin ismin-de kızm yok benim! diye bar bar ba-ğırırken, zavallılar eşyalarını arabaya yükleyip çıkıp gidiyorlar.

Kafaları dinç, fakat kat kanaat ge-çimmedeler. Bir oflan çocukları olu-yor. Haşim efendi hâlâ inadında; (Beni trabzan babası yerine koyan âst evlâdın bana lüzumu yok, adımı atmasın!) haberlerini yollamada.

Seneler geçiyor. On üç, on dördüne, yani gelinlik çağlarına gelen kız eni-kunu güzel, Varlıklı bir aile görü-cü gelip hemen ogullarına istiyorlar; dü-ğünü yapıp konaklarına alıyordılar.

Halâcin donup karışdan karşıya yü-rünen 1892 kışında, ağızsız dilsiz kâ-tip efendi gıfte zâfirriye tutulup haydi ahrete, Küçükük yetimle tek başına kalan dulcağna babasına git-mek, (Sizden başka kimse yok) de-yip ayaklarına kapanmaktan başka halâs çaresi yok.

(Acaba kabul eder mi, yoksa gene koğar mı?) diye düşünürken yağlıkçı efendi de güleriyip gitmez mi?

Üvey anasının yanına sığınmayan kadıncığın zari zari ağladığı aralar, tak tak kapı, Rahmetli annesinin ah-baplarından bir teyzanmıla dâvaye-killili eden öglü.

(Devam: sahife 7, sütun 1 de)

mak hakkı bütün yeryüzünde yalnız 9 kişiye verilmiş... Onlara cemiyet âzası «muhterem efendim» derlermiş... Muhterem efendilerin cemiyet âzasından istediğini terfi ettirmeğe meselâ bir taştan ikkiye, ikiden üçe çıkarmağa hakları varmış...

Anlıyorsunuz ya gemide bana karşı yapılan iltifat...

Hükmet Feridun Es

SİNGAPUR KORSANLARI

Tefrika No. 81

Yazan: İSKENDER F. SERTELLİ

Bir yandan bunları düşünüyor, bir yandan da tabut içinde Tokyoya ka-ran karışına acıyordu. Bu muamma-nın diğümlemleri bir an evvel gözme-k zamanı gelmişti. Derhal kılıcını be-line taktı... alt kata indi, oradan bah-çeye çıktı ve:

— Komşular! dedi, sizinle biraz ko-nuşmak istiyorum.

Kendi aralarında fısıldasın iki yaşlı erkek bahçede birdenbire Kava - Mu-rayı görünce şaşırıldılar.

— Buyurun... konuşalım.

Kava - Mura:

— Hiç inkâr etmeyin, dedi. Biraz önce konuşuklarımızı duydum. Bana yardım ediniz. Karımı ve paraları ka-ğırılari bana haber veriniz.

Komşular birbirlerine bakışarak titrediler:

— Biz siyogonların adamlarını ta-nımıyoruz. Onlar gelmişler... bir boş tabut içinde Sinagonu ilâca uyutup kağırışlar. Biz o strada korkudan evlerimize kapanmıştık. Bir şey gö-remedik.

Kava - Mura iradesini kaybetmiş gibiydi, kılıcını çekerek ihtiyarların üzerine yürüdü:

— Siz, onları tanıyorsunuz. Eğer bana bildiklerinizi söyleyemezseniz ka-fanıza şimdî yere düşüreceğim.

İhtiyarlardan biri yere eğildi:

— Dur öglü! Telâş etme... karını gerçekten Tokyoya kağırıldılar amma, paralar arkanızdaki sokakta bir si-yogon muhafazam evinde ve mahzen içinde saklıdır. O evin kapısında iki mermer direk vardır. Oraya gider-seniz, paraları bulursunuz.

— Ya karım... Tokyoya gidersem, onu nasıl bulabiliriz?

— Karının hayatından hiç endişe etme. Onu rehine olarak orada alko-yacaklar.

— Vay... Tokyolular bizim aylehi-mizde cephe mi alıyordur?! Prens Mutso - Hito orada uyuyor mu?

— Prens Mutso - Hitonun vezir ta-rafından hapsedildiğinden haberiniz yok mu?

— Hayır. Bunu ilk defa senin ağ-zından duyuyorum. Bu yalan haber olsa gerek. Eğer gerçek olsaydı, Tok-yodan gelen bir casus bunu bize söy-lerdi.

Kava - Mura bundan sonra adam-larını alarak, tarf edilen eve gitti. Fakat, evin kapısını açamadı. Kapıyı çaldı... cevap vermediler. Acaba evde kimse yok muydu?

Kava - Muranın adamlarından biri kapıyı zorlamak istedi... birdenbire ka-pının anahtar deliğinden atılan ince bir ok korsanın göğsüne saplandı.

Eğer Kava - Mura çabuk davranıp bu ok korsanın göğsünden çıkarmamış olsaydı, korsan çarçabuk ölecekti. Bir anda gözleri dönen ve vücudu moran denizciyi çabuk kurtarmışlardı. Atılan küçük okun zehirli olduğu an-laşılınca, Kava - Mura duvar dibinde siper alarak düşünmeğe başladı.

Evin duvarları pek kalın ve yük-sekti. Eve kapıdan başka bir yerden girmeye imkân yoktu. Bina çok sağ-lam bir kaleye benzliyordu.

Kava - Mura sokak ve kapı önlerine nöbetçiler dikerek gemiyi döndü ve bir gün öncedenberi devam eden ha-diseleri birer birer Yamadaya anlattı:

— Paraları bulduk. Fakat, siyogon-lar karımı rehine olarak alıp Tokyo-ya götürmüşler. Ne yapacağımı bil-miyorum, Yamada! Sen bana yardım et.

...

Korsanın güzel karısını kim kağırmış?..

— Bu işte bir yanlışlık olsa gerek. Kava - Mura! Bu sabah prens Mutso - Hitonun bir mektup aldım. Tokyolu-lar tamamiyle ve her zaman kendis-le tabi olacaklarını ve eğer siyogon-lar meclisi çürüyet... i kabul edecek olursa, halkın bir şey söylemeğe hak-ki olmayacağını, memlekette derhal hürriyetin ilân edileceğini yazıyor.

cekler? dedim.

Elimde yanar mum, pencerenin arkasından, birkaç gece evvel Barry-moor'un yaptığı işaretleri taklide başladım. Bu işaretleri yaparken de gözlerimi bozkırın karanlıklarına dikmiş bakıyordum.

Mehtap kalm bulutlarla örtül-müştü.

Konğun etrafında ağaç kümelerin teşkil ettiği karanlık tümsek-leri ancak seziyor, daha uzakta ise uçuz bucaksız bir saha görüyordum. Bu geniş saha, bozkırdan başka bir şey değildi.

Bozkırın uzaklıklarına gözlerimi dikerek bakarken, birbirini dalga halinde takibeden sırtlardan birinde bir ışık gördüm.

Işık kâh görünüyör, kâh kapanı-yordu. O sırta bulunan bir adam benim yana- muma verdiğim işare-tlere aynı şekilde cevap veriyordu. Bunun bir parola olduğunu anladım ve kendimi tutamıyordum.

— İşte buradan verilen parolaya cevap veriyorlar; diye sevinçle hay-kırdım.

Barrymoor, müdahale edecek sö-zümü kesti:

— Hayır! Hayır, yemin ederim ki

— Ne diyorsun, Yamada? Halbuki ben, biraz önce prensin siyogonlar ta-rafından Tokyoda hapsedildiğini duy-dum. Acaba bunların hangisi doğru?

— Seni aldatmışlar... eğer prensin imzasını tanımamış olsaydım, ben de güphneye düşer ve bu mektup şahtedir derdim. Tokyolular da çok yakında bize iltihak edecekler, Kava - Mura! Fakat, benim paraya çok ihtiyacım var. Şehirde halkın ağzında bir yılan ve fil hikâyesi dolaymış. Bu doğ-ru mu?

— Hikâye doğru. Fakat, bu hikâye-yi, beni avutmak için uydurdıkları belli. Siyogonların evdeki paraları da karımı da bir tabutla kağırışlar. Pa-raların yerini bulduk. Lâkin karımın izi yok.

Kava - Mura bundan sonra iki di-rektil evde mutlaka araştırma yapı-lmasını ve paraların oradan çıkarılma-sını söyledi. Yamada bir mükdat korsanı şehre gönderdi. Ve bunlara demir kapıyı kırmak üzere büyük bir sapan verdi!

— Güçlük görürseniz evin damları-na ve pencerelere yağın kundakları atınız... evdeki kilerler, dedi.

Kava - Mura tekrar, bu adamlarla beraber gemiden geçire indirdi. Kalabalık bir katile halinde direktil eve doğru gidiyorlardı.

...

Yolda Kava - Muranın yanına so-kulan bir korsan, g'zli bir diyeceği varmış gibi, mânalı bir gülüşle Ka-va - Muranın yüzüne taktı:

— Karımın kayboluşundan çok me-yus musun?

— Evet. Çünkü onu seviyorum.

— Onu çalanın adını sana söylesem memnun olur musun?

— Şüphesiz, onu çok aradım. Bir tabut içinde Tokyoya kağırışlar.

— Yalan. Bir tabut içinde kağır-ışlar amma, Tokyoya değil, Yokoha-ma civarında bir köye.

Kava - Mura şaşırıldı:

— Kim kağırış? Çabuk söyle ba-kalım.

— Şamama kağırış.

Kava - Muranın birdenbire gözleri döndü, korsanın yakasından tuttu:

— Doğru mu söylüyorsun? Kim ha-ber verdi bunu sana?

— Dün gece meyhanede duydum. Şamama çoktanberi hasta yatıyo-rmuş... iyileşmiş. Hastalığı sırasında ant içmiş... «İyi olursam, Kava - Mu-radan intikam alacağım!» demiş... ve dediğini yapmış.

Yamadanın adamları direktil eve yaklaştıkları zaman, Kava - Mura hâlâ yolda kendisine Şamamadan bahse-den korsanla konuşuyordu.

Oysa ki, Kava - Mura o günlerde Şamamanın öldüğüne kanıdi, Meşhûr yüzücünün evine gittiği zaman: «Onun iyileşmesine mâni olursan, sa-na istediğini veririm!» demiş, büyüü de buna razı olmuştu.

Demek ki, büyüü sözünde durma-mıştı.

Şamama «Kızıl keleşek» in evinde tedavi ediliyordu. Kava - Mura onu ölümlü döşeginde yataken görmüştü, «Kızıl keleşek» bu haydut ruhu ada-mı iyileştirmek için büyüüye çok pa-ra vermiş olabildi. Acaba «Kızıl keleşek» Şamamanın Kava - Mura tara-rından yaralandığını anlamış mıydı? Eğer anlamışsa, artık Kava - Mura «Kızıl keleşek» in gözüne görünme-yecekti.

Kava - Mura müvazenesini kaybet-miş bir halde idi. Şamamanın iyileşip kalkması onun durumunu güçleştir-mişti.

— Sen Şamamanın hangi köye ka-çtığını biliyor musun? diye sordu.

Korsan başını salladı:

— Hayır. Fakat Yokohamaya en ya-kın bir köye gideceğini söylemiş.

— Karımı niçin kağırış?

— Karımı niçin kağırış?

— Karımı niçin kağırış?

— Karımı niçin kağırış?

— Karımı niçin kağırış?

— Karımı niçin kağırış?

— Karımı niçin kağırış?

PERİLİ KONAK

Tefrika No. 49

Çeviren: AHMET HİLÂLİ

İkimiz de neticeyi büyük bir me-zakla bekliyorduk. Sir Henry, odaya dalıp uşağın yakasına yapışmak istiyordu. Kendisini mevsimsiz bir ha-rekette bulunmaktan menetmek için ceketinin eteğinden çekti.

Fakat sir Henry gibi ateşli ve ener-jik bir genç uzun müddet tutmak kolay işi değil. Konak sahibi, ih-tiarım üzerine bir müddet sakin dur-duktan sonra artık kendisini fazla tu-tamıyarak kapıyı itti ve odanın içi-ne ansızın dalıverdi.

Delikanlının bu âni dalışı, hem ka-pıyı, hem de odanın parkelerini kuvvetli bir surette gıcırdattı.

Gördüklerim, duyduklarım

(Baş tarafı 6 ncı sahifede)

Hatırlıma geliyor, oğlu dışarıda bekliyor, Kocası kadın evine erkek alabilir mi? Konu komşu kuşku; sonu mahallelinin ayaklanmasına, başına kadar varabilir.

Tezcanım ahlaya, uflyaya: — Şu senin bitip tükenmez talihizliğine yüreğin sızıyor yavrum, başına gelenleri oğlum söyleyin de duyuluyor. Frenkvari sıvri sakallı, levanta kokuları içinde, vardakosta davavetlinin kapı aralığında söyledikleri şunlar:

— Haşım efendi merhumum met-rükâtı Kasmamıkta hesaplanıp kaptanıp sepi defter ediliyor tam 20 bin sarı lira, Çarşuylukte'de, Asma-ahında, Balıkpazarı'nda 28 bap dük-kân tutmuş.

Ya icabı şer'i bunların yarısı büyük kızıma, yarısı küçük kızıma, sekizde biri de hayattaki zevcesine düşecekken vâsefa ki bir de vasiyetname çıkmış. İçinde: (İlk fırsatından hasıla kermem... 1 mirasından iskât ile hisse istiyenise isabet edecek nükt ve em-lâki ümuru hayriyye vakıfıydim; sinhar kendüsüne nesne verilme...) cümleleri yazılı.

Beynine yıldırım inmiş dönen bet-baht dul gözleri kararmış sendelerken, davavetli bey yüreğine su serliyor:

— Katiyen üzüme hanım ablacı-gım, serian bana bir vekâletname çık- ar, daha ayağım, hakkı sarıhın olan liralari, akarları cayır cayır kurtarı- rım; üçüci vekâlet ne istemem, zira bunca zamanlık hukukumuz var.

Sesini yavaşlatıyor: — O vasiyetnameyi ortadan yok et- tireceğim. Bin lira avadını, hükmi alıp elimize para geçince verizli.

Ertesi gün vekâletnameyi çıkartı- yorlar. Tezcanım oğlu sıvanıp davav- ıya açıyor. Karşı tarafın vekili: (Def- terin arasında müteveffanın vasiyet- namesi vardı; konsun ortaya...) diye çırpına dursun, onu ara da bul; surra kadem basmış.

Nihayet davayı kazanan sıvri sa- kallı sevinçle koşarak gene kapı dışın- da: (Gözün aydın ablacığım!) Müj- desini verdikten sonra: (Of, of!) diye derin derin iç çekip usulca demez mi ki:

— Dügününüzde siz tel duvakla gördüğünden, yani 11 yaşındanberi size âşığım. Bütün gayretlerime rağ- men bunca senedir aşkımı yeneme- dim.

Desti idivacımı kabul etmezseniz hayatıma kıyacağım, mesulü de siz olacaksınız.

Kim ne diyebilir, gönül bu; ka- pıda mı kapılır, Fakat adam evi, teptide karsı, nur topu gibi de iki çö- cuğu var. Saf kadın duruyor: (Var- mazsam kendim öldüreceğim; sebeb ol- duğum için beni de hapishaneye tika- cıktır) korkusıyla razı oluyor.

Artık gelsin har vurup harman sav- ırmak: Mahut vasiyetnamenin bin lira avadını, ortadan yok eden iki ka- vukluya verdikten sonra nikâhı kıyıp Gedikpaşada bir konak kiralyorlar. Baştan aşağı döşetiyorlar. Hizmetçi- ler, ahşaplar, usaklar... Araba ile bir çift beygir, mahduma Arab köle, Mi- dilili, oda dolusu oyuncak... Gayet şa- tafatlı bir sünnet cenazeti yapıyor- lar. Yaz yaklaşımda: Büyükdere'de mükellef bir yalıya yazlığa çıkıyorlar. Gündüz araba ile piyasa boyu. Su- lar, Kalerder gezintileri; mehtaplarda sandalla deniz safaları.

Hasıra dağlar dayanmaz. Bir taraf- tan bu masraflar, bir taraftan beyin gıcık kendine namına bankaya yatı- rması neticesinde kütüfleri suyunu çe- kiyor. Sıra akarlarında.

Hemen hepsini (Hakkı şuf'a) ya da- yanarak yağlıcının Çerkes hanım satım alıyor. Paranın lâkal yarısını da beynimiz iç edip gene bankaya yer- leştiriyor.

Ertesi sene tamamlanmadan son dükkan da elden çıkınca, 11 yaşın- danberi âşık bey masukasına boş kâ- dını dayayıp sıyrılmış mı aradan?

Sermed Muhtar Alus

RADYO

Bugünkü program

12.30 Program, 12.33 Türküler, 12.45 Ajans haberleri, 13.00 Şarkılar, Dans orkestrası, 13.50 Fasil beyeti, 13.30 Ajans haberleri, 19.45 Konuşma, 19.55 Şarkılar ve türküler, 20.15 Radyo ga- zetes, 20.45 Marş öğreniyoruz, 21.00 Ziraat Takvimi, 21.10 Karışık şarkı ve türküler, 21.30 Konuşma, 21.45 Sen- foni orkestrası, 22.30 Ajans haberleri ve borsalar.

Yarın sabahki program

7.30 Program, 7.33 Karışık program (P.L.), 7.45 Ajans haberleri, 8.00 Sen- fonik parçalar (P.L.), 8.15 Evin saati.

Yeşilköy Tohum üretme çiftliğinde süt müzayedes

6 Mayıs 1942 den 2 inci teğrin 15 ine kadar günlük manda ve inek sütleri satışa çıkarılmıştır. Talip olanlar ihale gündü olan 6 Mayıs/1942 de 200 lira depozito yatırdıktan sonra müzayede edilebilirler. Şartname idarede görülür.

Tarihten sahifeler

(Baş tarafı 4 üncü sahifede)

İğnı duydu. Kim altında o kadar göddüce garpyordu ki bu darsabanın tesirle uyandı. Meğer sana cevap veren benim kalbimmiş!

Metternich bu mektuplaşmada ta- basısların sevgisinden hiç sakla- mıyordu. O kadar ki evvelce sevdiği kadımların sırlarını bile nakletmek hayasızlığını gösteriyordu. Bir mek- tubunda Düges dö Sagandan bahse- derken onu hiç sevmemiş olduğunu, bu sevdaya âdetle zorla sürüklediğini söylediikten sonra (herkes onun sekmâsını tahsin edirdi. Fakat bu ka- dın içinde hiç olmazsa yedi defa sa- çmalardı! Yemek yer gibi severdi! Ben nihayet onunla minasbette kendimi o kadar ahmak buldum ki nefsimi acıdım), demişti.

1822 de (Verona) kongresi iki dost- tun görüşmeleri fırsatını hazırladı. (Bâbil eğlencelerine) benzer getaretili ziyafetler, opera temasaları arasında haftalarca yanyana kaldılar.

Fakat kendileri hiç şüphelenmeden Veronada aşklarına bir ölümlü tohumu ektili. Yunan İstiklâl meselesi Avus- trya ile Rusya arasında diğkeni bir ihtilâl uyandırmıştı. Çar Aleksandr Greklerin hâmler ve ortodoks dininin müdafiliğini uhdesine almıştı. Met- ternich ise ne şekilde tezahür ederse etsin ve nerede olursa olsun inkılâp fikirlerini ezmeye kadar vermiş olma- sı Greklerin meşru hâkimlerinin — Padişahın — otoritesi altında kal- malarını istiyordu.

İhtilâl büyüdü. Rusyada fikirler kabardı ve Metterniche lanetler yağ- dırıldı. Madam dö Lieven'in Metter- niche alâkası bu tecrübeye dayana- madı. 1826 da aralarında muhabere kesildi.

Metternich zaten artık kalbinde yeni bir aşk taşımaya başlamış. cas- belli ve müşehr bir kıza tutulmuştu. Saf ve tatlı bir cermen çöçüğü!..

Marie Antoinette dö Leykam. Bu günlerde dul kalmış bulunan Metter- nich bu kıza evlendi. Fakat Marie Antoinet mütevazı bir aile çocuğu idi. Bir kalem memuru olan babası pek az evvel asalet pâyesine almıştı. Dedi- kodular başladı. Elli dört yaşında o- lan âşıkla istihza eden edene idi!

Saray ve devlet şansesiyet, mukad- des imparatorluk prensi bütün nahvet ve gururunu, bütün unvanlarını bir burjuva bakirenin ayakları altına sermiş!

Mari Antoinet dünyaya bir erkek çocuk getirecek 1829 kanunusaniside öldü. Bu beklenmeyen ölüm Metter- nich'in kalbini parçaladı.

O yine yaşamak istemiyordu. Amma hayatını sürükleye, sürükleye iki sene sonra bahtiyar yaşamak için «bir se- beb» daha buldu:

30 kanunusanı 1831 de eli sekiz yaşında iken genç bir Macar kıza, kontes Melanie dö Zichy - Ferraris ile evlendi. Kontes Melanie necabet gururunu yükselttiği şaşa'ah, namı ve şanlı hüsnî kadar seciyet ve ze- kâsı ile de etrafında derin tesirler uyandırdı.

Metternich son günlerine, 11 hazi- ran 1859 da seksen yedi yaşında ölü- müne kadar bu her bakımdan müm- taz kadının yanında bulutsuz bir sa- adetle yaşadı. Kudret ve şöret için- de heyecan ve haz... Geçici hevesler- den başka on bir büyük âşk!.. İşte Metternich'in sevdâ maceraları...

Meşhur Stendhal «bakılların gire- medigi yüksek bölgelerde yaşadıkları- nı gösterdiği ihtiyazlı diplomatlar sınıfının hayatını tasvirde Metter- nich kendisine nümune almıştı. 1839 da yazdığı La Chartreuse de Parme eserinin kahramanı Kont Mosca della Rovere Metternich'den başkası değı- lir.

Süleyman Kâni İrtem

(1) Maurice Paleologue: Roman- tisme et diplomatie.

Kayıp araniyor

Fotografı yan tarafa bulunan Eskişehirin Çim- hurriyet mahalles- istiklâl sokak 23 No. 1 evde otu- ran İbrahim oğlu Şükrî İbrahim İki ay mukaddem kardeşinin nüfus kâğıdını alıp ka- çtığı her kim ken- disini görüp bi- lenlerin muayyet namına aşağıdaki adrese bildirmesini rica ederim. Aynı adreste babası İbrahim Düzalan

Prof. Dr. KEMAL CENAP

Lamartin caddesi 5. Doğu Palas No. 14. Taksim. Telefon: 43963 Hergün saat 15 - 18.

AKŞAMIN KÜÇÜK İLANLARI

1 — İŞ ARIYANLAR

BEYANNAMEYE TABİ — Ticaret- hanelerin defterleri tutulur. Bilânço kâr ve zarar çıkarılır. Geri kalmış hesaplar yazılır. Mutedil garthlar 44438 Telefonla muhasip aranılması.

BÜYÜK APARTIMAN VEYA HAN- LARDA KAPICILIK VE ODABASLIK ARIYOR — Askerlikle alâkası olma- yan yeni ve eskiyanları bilir, hükü- met ve noterlik işleriyle konturat ve sair muamelede vakır bir zat büyük apartman ve yahut hanlarda kapici- lik, odabaskılık arıyor. İki yabancî dil bilir ve istiyenlere nakdi veya müte- ber kefalet te verebilir. İhtiyacı olan- ların A-Ahman rûmuzuyla ve bir mek- tupla matbaamıza bildirilmesi rica olunur.

ADLI İŞLERE VAKIF — Muhabere muamele evrakı daktilo eski yeni ya- zayı mükemmel bilen bonservisleri bulunan bir genç iş aramaktadır. Ak- şam'da (Taşer) remzine. — 1

ALMANCA - TÜRKÇE MUHABE- RAT — Yapan Fransızca, İngilizce bilen mühim işlerde çalışmış tecrübeli genç erkek serbest olmuştur. Terchin büro sefil yahut kâtibî hususiyeler ola- rak iş arıyor. İyi referans vardır. Akşam'da «İtimat» rûmuzuna. — 1

MÜREBBİYE — Diplomalı ve tecrü- beli Fransızca bilen bir Alman mü- rebbiye iş arıyor. Dahmi veya yarım gün — Dame de Compagnie'lik te ede- bilir — Adres: Kurtuluş Sinemaköy Sa- hın sokak Anadolu apartmanı No. 7 madam Juliette. — 2

2 — İŞÇİ ARIYANLAR

ALMAN MÜREBBİYE ARIYOR — Altı yaşında çocuğa bakmak için mü- rebbiye araniyor. Kızıtoprak Kalam- ısı Cad. elektrik deposu yanında No. 1 köşke acele müracaatları. — 1

GECE BEKÇİSİ ARIYOR — Gece- celeri sabaha kadar nöbetçi kalmak üzere muteber kefil verecek bir be- bekçiye ihtiyaç vardır. Her gün 10 dan 12 ye kadar Beyoğlunda Halep çarşı- sında SES sineması müdürlüğüne mü- racaat.

BİR KAPICI ARIYOR — Kenan Basimevi için Çağaloğlu Narlı Bahçe sokak No. 18 kâtip bay Etme mür- caat. —

KADIN HASTABAKICI ARIYOR — Tekirdağ merkezde hastaba- kesine 42, 50 lira ücretle hastabakıcı alınacaktır. Taliplerin bonservis su- retleri ve fotoğrafları ile baş tababete müracaatları. —

İTRİYAT SATIŞI — Yapabilecek kudretli bir erkek veya kız satıcıya ihtiyaç vardır. Maas 30 İLA 40 liradır. Bankalar caddesinde Voyvodâ hanı zemin katında saat 9-11 arası müra- caat. — 1

MEMUR — Her işten anlar orta mektep tahsil olmak şartile 16 ile 30 yaş arasında bir adama ihtiyacım vardır. Talip olanlar Galata Yükksek- kaldırım dibi İzmirlî oğlu Han altı No. 9 a müracaatları. — 1

ŞOFÖR ARIYOR — Kamyonlar- da ve inşaat işlerinde çalışmış tecrü- beli şoförlere ihtiyaç vardır. Saat 12 - 13 ve 17 - 18 arası Galata Bilir sokak Tapas handa Asım Yolaça müracaat. — 3

FEN MEMURU ARIYOR — İs- tanbula yakın bir yolda çalışmak için tecrübeli bir fen memuru araniyor. Merkez han No. 1. — 2

3 — SATILIK EŞYA

KELVINATÖR MARKALI — Az kullanılmış bira su ve saire soğutma havuzu satılıktır. Beyoğlu Tarlaabaşı Kalyoncuçukluk karakol karşısında 169 No. Fahri Bey apartmanı daire 3. — 2

BOYUTNER PİYANOSU — Büyük boy üyeleri fevkalâde. Son Posta Ga- zetesî koleksiyonu. 1 den 3500 e ka- dar satılıktır. Matbaamız ilan memur- luğuna müracaat. —

GAYET ZARIF KOMPLE YEMEK ODA TAKIMI — 11 parçadan ibaret acele satılıktır. Taksim İstiklâl cad. Taksim Palas Ap. 2 ncı kat 2 No. lu dairede. Pazartesi, çarşamba, cuma saat 14 ten 18 e kadar.

SATILIK SAKSİFON ARIYOR — Tek anahtarlı iyi bir Alto saksifonu araniyor. Alâkadarların Akşam ga- zetesinde A.M. rûmuzuna mektupla bildirmeleri.

SATILIK EŞYA — Oymak Arabesk kapılar, büyük bronz fenerler, signali dolaplar, somakî lavyalar, büyük ma- salar ve saire 2, 3, 9 ve 10/5/1942 gün- leri 8, 16 - 17 arasında Üsküdar, Bağ- larbaşı, Kuşbaşı 8, No. 18 de satıla- caktır. — 1

KAMYON ARIYOR — Muhtelif model, lâstikli lâstiksiz iyi halde sa- tılık kamyonları bulunanların Galata Bilir sokak Tapas han No. 16 - 17 de Asım Yolaça her gün 12 - 13 ve 17 - 18 arası müracaatları. — 3

SATILIK EL TEZGAHLARI — Gü- çlü, tarak ve çarşiveleri tamam işler halinde dört adet yeni el tezgâhı sa- tılıktır. Galata Perşembeazarı Hazer han 5 numaraya müracaat. Telefon: 40096. — 3

OTOMOBİL ARIYOR — Satılık taksit ve hususî otomobili olanlar Ci- hangirde Susam sokak 23 No. Kadife apartman, daire 3 e bildirmeleri.

220 VOLTTA ÇALIŞIR ELEKTRİK FIRINI — Dinamo kasnak ve teferu- atı satılıktır. İstiyenler yazı ile İs- tanbul 757 posta kutusuna müracaat.

SATILIK — İnegöl sandalyaları, tahta ve demir masa, tavla, kahve ta- kımaları ve 2 oparöl mikrofonla be- ber PHILCO marka amplifikatör ve tente satılıktır. İstiyenler yazı ile İs- tanbul 757 posta kutusuna müracaat.

SATILIK KATİYEN KULLANILMA- MIŞ YENİ ASTRAGAN MANTO — Mağaza flatından (1000) lira ekşiğine verilecektir. 9 - 12 arasında 81345 e telefon.

SATILIK — Buz dolap ve havuzları, Arzu etliğinden çok güzeldir. Saray hanebasında bahçeli mahallebici. Tel: 21607. — 3

1000 LİRAYA — Satılık Alman pi- yanosu, Carl Hintze Hofle Ferant Berlin çok tatlı bir sese maliktir. Ka- dıköy Mühürdar caddesi Tuğlacı Emin bey sokak Dızdar apartmanı No. 1 — 3

4 — Kiralık - Satılık

6000 LİRAYA — Kadıköyünde 5 odalı banyolu bahçeli ve ayrıca 520 metre bahçeyi havi müşambalı kâğır bina satılıktır. Galata Ömerabıt han 2 ci kat 23 No. Türk Emlâk. Tel: 42368. — 2

1.000 LİRADAN 1.000.000 LİRAYA KADAR — Muhtelif yerlerde muhtelif kıymetlerde satılık ev, dükkan, han, apartman, pasaj, yalı, villa, arazi, ar- sa, çiftlik, yalı ve saire gibi emlak al- mak ve satmak, işletmek istiyenlerin Selek Türk Emlâk Bürosu, Galata Ömer Abit han İkinci kat No. 23 tele- fon 42368. — 19

10000 LİRAYA — Feneryolu cıva- rında tramvay trene çok yakın iki dönüm büyük otuza yakın camları terkos elektrik üç odalı villayı havi çok güzel arazi satılıktır. Telefonla te- lefâtı verilecek. Müracaat: Ferdi Selek Türk Emlâk: Galata Ömerabıt han kat iki, numara 23. Telefon 42368. — 19

170.000 LİRAYA — Beyoğlunda tramvay caddesinde apartman 6 kat 6 gar oda 10 daire altında 2 dükkan 625 m. arsa safi irat 6.000 lira. Tel: 43486. — 19

110.000 LİRAYA — Talmhanede bir apartman 5 kat 10 daire 3 ve 4 odalı kalorifer, sıcak su, banyo, irat 5.000 lira. Tel: 43486. — 19

100.000 LİRAYA — Talmhanede bir apartman 6 kat 6 gar oda 4 kalorifer tam konfor safi irat 4.500 liraya. Tel: 43486. — 19

60.000 LİRAYA — Vahi Konağı cıva- rında denize nazır tam konforlu ve bahçeli bir villa kiralık ve satılıktır. Tel: 43486. — 19

50.000 LİRAYA — Ayazpaşada cad- de üstünde denize nazır 3 kat 4 der- odalı bir apartman satılıktır. irat 2800 lira. Tel: 43486. — 19

80.000 LİRAYA — Osmanbeyde ga- yet güzel bir mevkide satılık bir apartman 7 kat 7 gar oda cephe 11 metre. Tel: 43486. — 19

40.000 LİRAYA — Talmhanede bir apartman 5 kat 5 er oda irat ayda 170 lira. Tel: 43486. — 19

35.000 LİRAYA — Şişli'de iyi mevkide bir apartman 4 kat 5 ve 6 odalı sıcak su banyo safi irat 1.650 lira. Tel: 43486. — 19

30.000 LİRAYA — Şişli'de 4 katlı 3 ve 4 odalı bir apartman banyo ba- hçe irat ayda 130 lira. Tel: 43486. — 19

20.000 LİRAYA — Osmanbeyde caddede 1 dakika mesafede 3 katlı 8 odalı kâğır ev satılıktır. Taksim Şehit Muhtar caddesi Emlâk Yazhanesi No. 1/4. Tel: 43486. — 19

18.000 LİRAYA — Şişli'de 3 katlı 3 ve 4 odalı bir apartman banyo ba- hçe aylık irat 85 lira. Tel: 43486. — 19

7.000 LİRAYA — Şişli'de 2 kat 7 odalı banyolu bir ev satılıktır. Mür- caat Taksim Şehit Muhtar caddesi Emlâk Yazhanesi No. 1/4. Tel: 43486. — 19

ALTINBAKKALDA — Tramvay caddesinde 10 odalı kaloriferli denize nazır bir hane kiralıktır. Sefarete el- verişlidir. Tel: 43486. — 19

YAZ MEVSİMİ İÇİN — Mobilyalı apartman arayanlar ve kiraya vere- cecek müracaat: Taksim Şehit Muhtar caddesi Emlâk Yazhanesi No. 1/4. Tel: 43486. — 19

BEBEKTE KIYMETLİ ARSALAR — Deniz görür tramvay caddesi çok kıy- metli müfrez arsar satılıktır. İstan- bul Lâman han 63. 22775 telefon.

ORTAKÖYDE ÇİFTLİK — 60 dön- üm işlenmiş, bağ, kaynak suyu, kö- kâli ile beraber satılıktır. Vesaite 10 dakika, Liman han asma kat 63. Te- lefon: 22775.

BAĞLARBAŞINDA — 24 dönüm ist- tikbali parlak bir tarla kelepir ola- rak satılıktır. Lâman han asma kat 63. Tel: 22775.

SATILIK APARTIMAN — Pangaltı tramvay caddesinde altında dükkanı ve seneli 2400 lira safi iradı olan apartman satılıktır. Telefon 81681 e ve yahut Şirkeci Muradiye caddesinde 5 numarada diğci Şadiye müracaat.

MAÇKADA KIRALIK MOBİLYALI APARTIMAN — 5 oda telefon radyo Frijider sıcak su bütün konfor ha- vadı tamamı veya kısmen kiralıktır. 81345 e telefon. — 3

ARAZİSİ OLUP TA — Poprak ve- rümlerinden istifade için toprağını işletmek üzere ortak istiyenler ve ya- hut ta icara vermek istiyenler Arazî remzile Akşam'a bildirilmesi.

KIRALIK KÜŞK — Erenköy Sahra- yı Cedid camii yanında 117 No. dört oda bir sofa 10 dönüm bahçe. Mür- caat: Galata eski Gümrük sokak No. 9 — 3

SATILIK EV — Kadıköyünün ha- vadar bir yerinde, denize fevkalâde nezareti bulunan bahçeli konforlu iki daireli yarım kâğır ev acele satılık- ır. Görmek için İbaliye Hamiyet so- kak No. 36. Görüşmek için: 20475 te- lefonla. — 3

SATILIK MÜHİM ARSA — Moda'da deniz kenarında 3 tarafı cadde, de- niz cephesi 38 metre derinliği 37 me- tre, etrafı beton duvar ve demir par- maklıkla çevrili arsa toptan satılıktır. müvassat kabul olunmaz. Adres: Moda burnu No. 22. Telefon: 60118 — 12

SATILIK — Çiftlik, apartman, han, ev istiyenler Ankara caddesi Adalet hamı 21 numarada emlak alım satım işleri: «Heriş» bürosuna mür- caat etsinler.

KIRALIK APARTIMAN ARIYOR — Ayazpaşa, Taksim, Talmha- ne, Cihangir semtlerinde üç odalı ki- ralık bir apartman araniyor 9 - 18 arasında 42085 e müracaat.

FARRİKA VE MATBAAYA ELVE- RİŞLİ BİR BİNA SATILIKTIR — Ça- ğaloğlunda fabrika ve matbaa itihaza- lı elverişli betonarme yeni bir bina satılıktır. Akşam idaresine müracaat. Telefon: 20681. — 15

SATILIK ARSA — Göztepe Akas- ya sokağında 1818 metre muraballık 12 numaralı müfrez arsanın tamamı, metresi üç buçuk lıradan satılıktır. Telefon: 60894. — 1

ÜSKÜDAR — Pasakapı Fışıklı mektebi altında köşe başında üç yüz seksen metre murabanda denize hâ- kim ve nezareti fevkalâdesi olan bir arsa satılıktır. Taliplerin Üsküdar'da İskele caddesinde 23 No. da kuru ka- hvel Nuri Yucadala müracaatları. — 3

SATILIK OTEL — Mahmutpaşada Büyük Şühret Otel satılıktır. Mür- caat Sirkeci Hocapaşa hamamı, bay Nuri. — 1

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum idaresi ilânları

Muhammen bedeli 150000 lira olan 1200 M3 fırınlanmış kayın kereste 12/5/1942 salı günü saat 15 de kapalı zarf usulü ile Ankara'da İdare bina- sında toplanan Merkez 9 uncu Komisyonca satın alınacaktır. Bu işe girmek isteyenlerin 8750 liralık muvakkat teminat ile kanunun tayin ettiği veskalı ve tekliflerini aynı gün saat 14 e kadar adı geçen komisyon reisliğine vermeleri lâzımdır. Şartnameler 2 lira mukabilinde Ankara'da Merkez veznesinden ve H. Paşa'da Haydarpaşa veznesinden temin olunur. (4865)

Inhisarlar U. Müdürlüğünden:

Cinsi	Mikdarı	Eksilime Günü	Saati
Bilyalı rulman «S.K.F.Z.N.»	150 adet	12/5/1942	9.30
Bakır matbah takımı	12 kalem	» » »	9.40

1 — Yukarıda cins ve mikdarı yazılı malzeme pazarlıkla satın alınacaktır.

2 — Pazarlık hıızlarında yazılı gün ve saatlerde Kabataşta levazım şubesindeki merkez mübayaası komisyonunda yapılacaktır.

3 — Bakır takımları alt lete her gün sözü geçen şubede görülebilir.

4 — İsteklilerin pazarlık için tayin olunan gün ve saatte teklif edecekleri fiyat üzerinden % 7,5 güvenme parasile birlikte mezkûr komisyona müracaatları. (4869)

CİNSİ	Mikdarı	Günü	Saati
Banda bezli	200 metre	16/5/1942	cuma 9.30
Beyaz parşömen kâğıdı	8000 kilo	» » »	9.40

1 — Yukarıda cins ve miktarı yazılı malzeme pazarlıkla satın alınacaktır.

2 — Pazarlık 16/5/1942 cuma günü saat 9.30 da Kabataşta Levazım şubesindeki merkez mübayaası komisyonunda yapılacaktır.

3 — Banda bezli nümune ve beyaz parşömen kâğıdı şartname ve nümunesi her gün sözü geçen şubede görülebilir.

4 — İsteklilerin pazarlık için tayin olunan gün ve saatte teklif edecekleri fiyat üzerinden % 7,5 güvenme parasile birlikte mezkûr komisyona müracaatları. (5043

HIZIR

HALIS ECE Müessesesi
yangın söndürme ve pasif koruma vesaiti. Her nevi söndürme eczalarını gelmiştir. Seyyar acentemiz yoktur. Doğrudan müesseseme müracaatınız rica olunur.
Galata, Eski Gümrük caddesi, No. 44. Telefon: 41447.

FRENGİ
ve
Belsoğukluğuna tutulmamak için
EN İYİ İLAÇ:
PROTEJİN'dir

DERMOJEN

YANIK, ÇATLAK, EKZEMA ve CİLD YARALARINA fevkalade iyi gelir Derinin tazelenmesine ve yenilenmesine hizmet eder. Her Eczanede bulunur.

NEOSTERİN

Sihhatli olmak için insanın ağız, burun, boğaz ve bademciklerini sıhhi bir tarzda temiz bulundurmaları lazımdır.

Bu yollarla giren nezle anjiller, grip, kızıl, kızamık, difteri, kabakulak, çiçek, suçiçeği, menenjit... ilâh bulagıcı hastalıklarda

NEOSTERİN

Pülverizasyon veya gargarası şifaya yardım eder.

Böyle hastalar ile temasta bulunmaları korur, şahsi ihtiyat ve tedbiridir. Eczanelerde reçetesiz satılır.

İzona SAÇ SABUNU

Saçlarınızı muhafaza için herikönde tesiri ilk kullanışta göreceksiniz.

YAZLAĞA GİDECEKLERE: Hasır koltuk ve mobilyanızı

He. yerden ucuz
İstanbulda Rızapaşa yokusunda
66 No. AHMET FEVZİ'nin
Asrı Mobilya
Mağazasından alınız.

ANAPİYOJEN

Dr. İHSAN SAMİ
İstreptokok, İstaflokokok, pnömokok, koll, piyosyaniklerin yaptığı çiban, yara akıntı ve cild hastalıklarına karşı çok tesirli taze asidur.

RADYOLİN

İle sabah, öğle ve akşam

Her yemekten sonra günde 3 defa muntazaman dişlerinizi fırçalayınız

DEVA

KAŞELERİ BAŞ, DIŞ, NEZLE, GRİP, ROMATİZMA

Ve bütün ağrıları derhal keser.

Sihhiye Vekâletinin ruhsatını haizdir. İçabında günde 3 kaşe alınabilir.

TİFTİK FİATLARI HAKKINDA

İthalâtçı ve ihracatçı birlikleri umumî kâtipliğinden:

1 — Tiftiğin Ticaret Vekâletince tespit edilen yeni ihraç fiyatları ve bu fiyatlara dahil olan ihracat vergisiyle fon payı ve ihracatçı eline geçecek safi ihraç fiyatları her nevi için ayrı olarak aşağıda gösterilmiştir:

Tiftik neveleri	Gayri safi ihraç fiyatı Kuruş	Ihracat vergisi Kuruş	Fon payı Kuruş	Safi ihraç fiyatı Kuruş
Birinci Oğlak	360	10,80	50,20	299
İkinci Oğlak	340	10,20	48,80	281
Kastamonu	335	10,05	48,45	276,5
Cengelli	325	9,75	47,75	267,5
İnce	320	9,60	55,40	255
İyi	310	9,30	54,70	246
Konyadağ	310	9,30	54,70	246
Sıra	295	8,85	53,65	232,5
Konyaova	295	8,85	53,65	232,5
Boz	275	8,25	52,25	214,5
Deri	270	8,10	54,90	207
Yağlı	265	7,95	54,55	202,5
Sarı	265	7,95	54,55	202,5

2 — Bu fiyatlar, muayyen fiyatlarla mübadele esasında mutabakat hasıl olduğu takdirde, yeni Türk-Alman anlaşması mucibince yapılacak ihracat için, sabit ihraç fiyatı olarak Almanya ve, fiyatları mevcut muvazeneyi ihlâl etmediği müddetçe, İngiltere ve ilgili dominyonlarına tatbik edilecektir.

3 — Mukabilinde ithal edilecek malların fiyatları mütenasip bir seviyede bulunmak ve bu husus Umumî kâtipliğimizce kontrol edilmek şartıyla, hususî takas muamelelerine de ayn. fiyatlar tatbik edilecektir.

4 — Kliring yolu ile yapılan satışlarda, bu fiyatlar asgari ihraç fiyatı telâkî edilecek, bundan daha yüksek fiyatlarla yapılan satışlarda asgari fiyatla ihraç fiyatı arasındaki farkın % 90 ı fona yatırılacaktır.

5 — İhracat fiyatlarında görülen mütemadi artışlar ithalatı imkânsız kıldığı veya çok güçleştirdiği cihetle, bu yeni fiyatlar, ihracat fiyatlarında istikrar esasına dayanarak tespit edilmiştir. Bu suretle ithalat fiyatlarında da mukabil artışların önü alınmış olacaktır. Dolayısıyla, tiftiğin dahili piyasa fiyatının, yukarıda gösterilen ihraç fiyatlarına tekabül eden seviyede, daha yükseğe çıktığı görüldüğü takdirde, tiftiklere Hükümetçe el konacak, ve el konma fiyatları, tiftiğin yukarıda gösterilen ihraç fiyatlarıyla ihracatı mümkün kılacak dahili fiyat seviyesi üzerinden tespit olunacaktır. Bu hususlarda Ticaret Vekâletinin tamimleriyle lüzumlu mütemmim izahat verilecektir.

6 — Bu ilan tarihinden evvel akdedilmiş olan tiftik ihraç satışları 4/5/942 tarihli Pazartesi saat 18 e kadar, Galatada Ömer Abit Hanında, Tiftik ve Yapağı İhracatçıları Birliği Bürosuna tevsiik edilmek suretiyle bildirilmektedir.

Keyfiyet Ticaret Vekâletinin işarına atfen tebliğ olunur.

Hemsire araniyor

İşletmemiz hastahanesi için Kızılay Cemiyetinin Hemsire mektebinden diplomalı ve ameliyathanelerde çalışmış tecrübeli bir hemsireye ihtiyaç vardır. Talip olanların diploma sureti, iyi huy vesikası, evvelce çalıştıkları yerlerden aldıkları bonservisler ve üç adet fotoğrafı istiycekleri asgari ücret miktarını

(Ergani Bakırı Türk Anonim Şirketi İşletme Direktörlüğü — Maden) adresine göndermeleri ilân olunur.

Satılığa çıkarılan müstamel ve hurda eşya hakkında

Hayvan borsasından:

Pazarlıkla satılacağı ilân edilmiş olan sekiz tane müstamel ve hurda demir parmaklık ile otuz yedisi büyük ve dörtü küçük boydaki müstamel dekolvi raylarının pazarlığı idare heyetince neticelendirilmek için demirleri görmüş ve fiyat vermiş olanlarla yeniden talip olanların mayısın 6 ncı çarşamba günü saat on birde Halli Sütlücesindeki borsa merkezinde hazır bulunmaları.

(5125)

SERMAYELİ

Kantin idarecisi araniyor

Anadoluda 500 ilâ 700 işçisi olan ve bir iki sene devam edebilecek bir inşaat mahallinde kendi hesabına öğleyin ve akşam yemekleri verebilecek ve bir kantin kurabilecek sermayeli kimselere acele ihtiyaç vardır. Taliplerin her gün 17 den sonra Galatada Büyük Tünel Hanında 6 numaraya müracaatlar.

Devlet Limanları İşletme Umum Müdürlüğünden

Mevcut yeni buhar kazanı için muhtelif evsaf ve eb'atta Valf satın alınacaktır.

Ellerinde hazır mahl mevcut olanların ve fazla izahat almak isteyenlerin 6/5/942 tarihine kadar Umum Müdürlük Levazım şubesine müracaat etmeleri ilân olunur.

«5024»

HASAN

TIRAŞ BLERO FIRÇALARI

Çok itina ve fedakârlıklal imal edilmiştir.

İstanbul Belediyesi Sıhhat İşleri Sarı Hastahıklar Mücadele Merkezinin takviminden geçmiştir.

Mikroplardan tamamen âri olup huzur ve emniyetle istimal edilebilir. Adedi: 200, yarım blero 275, halis blero 775 ve 1050 kuruştur.

TÜLİP — OLDÖROZ — KLOVER

1 - 2 - 3 - 4 - 5 ve 6 numaralı

HASAN

TIRNAK CİLÂLARI

Çıkmıştır.

Yeni moda, en nadide cilâ, en parlak ve fevkalade renk, sabit devamlı bir cazibe.

HASAN DEPOSU ve şubelerle satış yerlerinde şişesi 30, büyük 50 Kr.

Görünüşte ufak, Açılınca büyük

Sayın Bayanlarımızdan gördüğümüz tevccüh ve rağbete karşı şükran borcumuzu ödemek için bu defa Amerikadan getirttiğimiz en büyük makineler sayesinde FEMİL'i sıkıştırıcı silindirlerle gayet kullanışlı, ufak mikropsuz bir şekilde yeni ambalajlarla piyasaya çıkardığımız saygılarımızla arz ediyoruz. FEMİL Bayanları birçok rahim hastalıklarından koruyan ve üzüntülü işlerden kurtaran en birtmci âdet bezidir.

HER ECZANE VE İTİRYAT MAĞAZALARINDA

Femil ve Bağı arayınız.

Yarın Sigortası olanların

Dikkat Nazarına

Bina, mobilya, ev eşyası, zati eşya ve her nevi ticaret malları, makine, alât ve edevat fiatlarının çok yükselmis olması dolayısıyla, Türkiye Sigortacılar Dairei Merkeziesi eski düşük kıymetlerle sigortalannmış olan malların yangına karşı olan sigorta bedellerinin şimdiki kıymetleri ile mütenasip bir surette artırılmasını ehemmiyetle tavsiye eder.

Çünkü, bir bina veya muhteviyatı meselâ 10.000.— Türk lirasına sigorta edilmiş olur da yangın vukuu zamanındaki kıymeti 15.000.— Türk lirası olarak tesbit edilecek olursa, Sigorta Kumpanyası, binanın tamamen yanması halinde sigorta mukavelenamesi umumî şartname ve mer'î kanun hükümlerine göre, sigorta sahibine ancak 10.000.— Türk lirası ödeyecektir. Bina kısmen hasara uğradığı takdirde, sigortalının Kumpanyadan alacağı tazminat, sigorta edilen malın yangın anındaki kıymetiyle sigorta edilmiş olan kıymeti arasındaki nisbete göre hesap edilecek olan paradır, yani eksper tarafından usulü dairesinde tesbit edilecek olan hasar kıymetinin üçte ikisidir. Bu suretle sigortalı her ikahvalde de alacağı teminatın ne sigorta ettirdiği mali yenileyebilecek ve ne de vâki hasarı tamamiyle tâmir ettirebilecektir.

Bu itibarla yangın vukuunda sigortalıların bu gibi mahzurlarla karşılaşmaları için hemen kendi sigortalılarına müracaatla emval, eşya ve mülklerinin sigorta edilmiş olan bedellerini tekrar tektik ederek bunları halî hazır kıymetlerine göre arttırmaları lüzumu hatırlatılır.

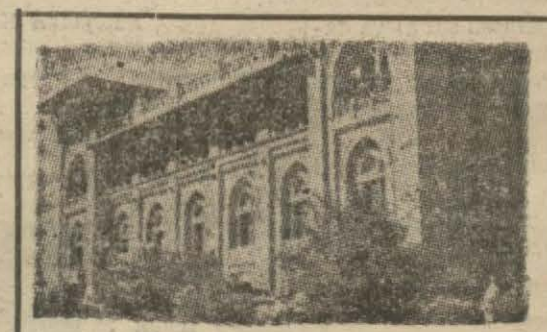
TÜRKİYE SİGORTACILAR DAİREİ MERKEZİYESİ

Türkiye Cumhuriyeti ZİRAAT BANKASI

Kuruluş tarihi: 1888 — Sermayesi: 100.000.000 Türk Lirası Şube ve ağıans adedi: 265

Ziraat ve ticari her nevi banka muameleleri

Para biriktirenlere 28.800 lira ikramiye veriyor.

Ziraat Bankasında kumbaralı ve itibarsız tasarruf hesaplarında en az 50 lirası bulunanlara senede 4 defa çekilecek kur'a ile aşağıdaki plâna göre ikramiye dağıtılacaktır.

4 adet 1.000 liralık 4.000 lira	100 adet 50 liralık 5.000 lira
4 » 500 » 2.000 »	120 » 40 » 4.800 »
4 » 250 » 1.000 »	160 » 20 » 3.200 »
40 » 100 » 4.000 »	

DİKKAT: Hesaplarındaki paralar bir sene içinde 50 liradan aşağı düşmeyenlere ikramiye çıktığı takdirde % 20 fazlasıyla verilecektir. Kurallar senede 4 defa 11 eylül, 11 birincikânun, 11 mart ve 11 haziran tarihlerinde çekilecektir.

Memur alınacaktır

Devlet kitapları Mütedavil sermayesi müdürlüğünden

Kadromuzda münhâl bulunan memurlarıyla lise ve orta mektep mezunlarından, askerlikle ilişkisi bulunmamak şartile 3656 sayılı barem kanununa göre ücret verilmek üzere müsabaka ile memur alınacaktır. Müsabaka 11/5/1942 pazartesi günü saat 10 da Sultanahmet Maarif matbaası dahilindeki müdürlük binasında lera edileceğinden isteklilerin 9/5/1942 tarihine kadar vesikaları ile müracaatları. Ticaret mektebi mezunu olanlar tercih edilecektir.

«4945»

Ankara Belediyesinden:

1 — Ankara otobüs İdareisi garajı ile müstemilatına yaptırılacak elektrik tesisat ve tadilat işleri on beş gün müddetle ve kapalı zarf usulü ile eksiltmeye konulmuştur.

2 — Tahmin bedeli ceman «19332» lira «35» kuruştur.

3 — Teminatı «1487» lira «43» kuruştur.

4 — İhalesi 22/5/942 cuma günü saat 11 de yapılacakından şartname, keşif ve projelerini görmek isteyenlerin her gün Encümen kalemine müracaatları ve isteklilerin de ihale günü olan 22/5/942 cuma günü saat ona kadar 2490 numaralı kanunun 32 ncı maddesi sarahati dairesinde tanzim edebilecekleri beklifi mektuplarını Belediye dairesinde müteşekkîl Encümene vermeleri.

«3124» «5121»

İnhisarlar İstanbul Baş müdürlüğünden

İçki ve tütün satıcılarının ellerindeki satış tezkerelerinin müddeti 31 Mayıs 942 akşamı sona erecektir.

Satıcıların yeni tezkerelerini kolaylıkla alabilmeleri için mntaka itibarile aşağıda gösterilen günlerde dükkâna aid konturatları ve eski tezkereleri ve ilkşer adet fotoğraflarile Kabataşdaki başmüdürlüğümüze müracaat etmeleri ve 5 Haziran 942 akşamı saat 17 den sonra yapılacak kontrolde tezkerelerini almayanlar hakkında kanunî muamele yapılacağı ilân olunur.

15, 16, 18, 20 Mayıs 942 günleri Beyoğlu, Galata, Pangaltı, Şişli ve Kasımpaşa mntakasındaki bayiler.

21, 22, 23 Mayıs 942 günleri Sirkeci, ve Beyazıt mntakasındaki bayiler, 25 - 26 - 27 Mayıs 942 günleri Aksaray, Fatih, Balat, Bakırköy mntakasındaki bayiler.

28, 29, 30 Mayıs 942 günleri Beşiktaş, Rumeli, Boğaziçi ve Anadolu Boğaziçi bayileri.

1, 2, 3 Haziran 942 günleri Üsküdar, Kadıköy, Erenköy mntakasındaki bayiler.

4, 5 Haziran 942 günleri de Adalar mntakasındaki bayiler. «5032»

İstanbul Nafia Müdürlüğünden

7/5/942 perşembe günü saat 15 de İstanbulda Nafia Müdürlüğü eksiltme komisyonu odasında (3497.75) lira keşif bedelli İstanbul Adliyesine alt Tomruk binasıyle Sultanahmetteki emanet dairesi binasının tamir işleri pazarlıkla eksiltmeye konulmuştur.

Mukavele, Eksiltme, Bayındırlık İşleri Genel, hususî ve fennî şartname-leri, proje keşif hülâsasıyle buna müteferri diğer evrak dairesinde görülecektir.

Muvakkat teminat (262) lira (34) kuruştur.

İsteklilerin en az bir taahhütte (2500) liralık bu işe benzer tamir işi yaptığma dair daireslerinden almış olduğu vesikalara istinaden İstanbul vilâyetine müracaatla eksiltme tarihinden tatil günleri hariç (3) gün evvel alınmış ehliyet ve 942 yılına alt Ticaret Odası vesikalariyle gelmeleri. (5115)